

श्रोत: राजधानी दैनिक, २०७५/०७/१०

मस्याङ्दी प्रसारण लाइन निर्माणको ठेकेदार छनोट

नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले मस्याङ्दी कोरिडोर विद्युत् प्रसारण लाइन निर्माणका लागि ठेकेदार छनोटको प्रक्रिया सुरु गरेको छ । मस्याङ्दी तथा त्यसका सहायक नदीमा निर्माणमा रहेका र निर्माणमा जाने तयारीका आयोजनाबाट उत्पादित विद्युत् प्रसारणका लागि सो प्रसारण लाइन निर्माण गर्न लागिएको हो । सो कोरिडोरमा १ हजार ६ सय मेगावाट क्षमताका आयोजना निर्माण क्रममा छन् ।

प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसिङले लमजुङको दोर्दी तथा न्यादी खोलामा निर्माणाधीन आयोजना सम्पन्न हुन कम्तीमा दुई वर्ष लाग्ने देखिएको र त्यस अवधिमा प्राधिकरणले सब स्टेसन तथा प्रसारण लाइन बनाइसक्ने प्रतिबद्धता यसअघि नै जनाइसकेका छन् । उनले केही महिनाअघि प्रसारण लाइन तथा त्यस भेगमा निजी क्षेत्रले निर्माण गरिरहेका जलविद्युत् आयोजनाको स्थलगत निरीक्षण गरी प्रसारण लाइन निर्माण प्रक्रिया सुरु भएको बताए ।

कार्यकारी निर्देशक घिसिङले मस्याङ्दी कोरिडोर प्रसारण लाइन निर्माणलाई उच्च प्राथमिकतामा राखेकोमा जोड दिए । मस्याङ्दी कोरिडोरअन्तर्गतको लमजुङको उदिपुर र चितवनको भरतपुरमा २२०÷१३२÷३३ केभी क्षमताको सबस्टेसन बनाउन ठेकेदार छनोटको प्रक्रिया अन्तिम चरणमा पुगेको छ ।

प्रतिस्पर्धामा रहेका कम्पनीको प्राविधिक प्रस्ताव मूल्यांकन गरी सारभूत रूपमा प्रभावग्राही कम्पनीको आर्थिक प्रस्ताव खोलिसकिएको छ । अहिले सबैभन्दा कम रकम कबोल गर्ने कम्पनीको प्रस्ताव मूल्यांकनको चरणमा रहेको आयोजनाले जनाएको छ । प्राधिकरणले कोरिडोरको पहिलो खण्डमा पर्ने मनाङ (धारापानी)–खुदी–उदीपुर (लमजुङ) प्रसारण लाइन तथा सबस्टेसन निर्माणका लागि ठेकेदार छनोटका लागि ठेक्का सार्वजनिक गरेको हो ।

प्राधिकरणले मनाङको धारापानी र लमजुङको खुदी तथा उदिपुरमा पनि २२०÷१३२÷३३ केभीको सबस्टेसन निर्माण गर्नेछ । इच्छुक कम्पनीलाई आवेदन दिन १८ मंसिरसम्मको समयसीमा दिइएको आयोजनाले जनाएको छ । छनोट भएको कम्पनीले तीनवटा सबस्टेसन र धारापानी–उदिपुर करिब ४६ किलोमिटर प्रसारण लाइनको निर्माण गर्नेछ । उदिपुर–भरतपुर खण्डमा पर्ने करिब ६४ किलोमिटर प्रसारण लाइन निर्माण गर्न ठेकेदार छनोट गरी काम सुरु भइसकेको छ । युरोपेली लगानी बैंकको सहूलियतपूर्ण ऋणमा मस्याङ्दी कोरिडोर प्रसारण लाइनको निर्माण गर्न लागिएको हो ।

९ अर्ब लागत लाग्ने अनुमान गरिएको सो आयोजनाको निर्माण आर्थिक वर्ष २०७८÷७९ मा सक्ने लक्ष्य रहेको छ

आयोजनाको अनुमानित लागत ९ अर्ब रहेको छ । यसको निर्माण आर्थिक वर्ष २०७८÷७९ मा सक्ने लक्ष्य छ । स्थानीयवासीले प्रसारण लाइन परिवर्तन गर्नुपर्ने माग राख्दै खुदी–उदिपुर खण्डमा पर्ने केही क्षेत्रमा विरोध गरिरहेका छन् । उनीहरूको मागलाई सम्बोधन गर्ने प्रयास भइरहेको छ । दोर्दी खोलामा निर्माण भइरहेका आयोजनाको विद्युत् जोड्न ११ किलोमिटर स्थानीय कीर्तिपुर–उदिपुर १३२ केभी 'डबल सर्किट' प्रसारण लाइन बनाउन ठेक्का सम्झौता भई निर्माण सुरु भइसकेको छ । उदिपुरमा सबस्टेसन निर्माण गर्न ठेकेदार छनोट अन्तिम चरणमा पुगेकाले दोर्दी कोरिडोरमा निर्माण भइरहेका जलविद्युत् आयोजनाको विद्युत् खेर नजाने अवस्था देखिएको छ । उदिपुरमा सब

स्टेसन र उदिपुर-मार्किचोक (तनहुँ) प्रसारण लाइन निर्माण भएमा दोर्दी कोरिडोरमा निर्माण भएका आयोजनाको विद्युत् प्रसारण प्रणालीमा जोड्न समस्या नहुने प्राधिकरणको भनाइ छ ।
कार्यकारी निर्देशक घिसिडले आयोजनाको एक युनिट विद्युत् पनि खेर जान नदिने र त्यसका लागि हरसम्भव सबै प्रयास गर्ने बताए । सो प्रसारण लाइनमा २७ मेगावाटको दोर्दीखोला, लिबर्टी इनर्जीको २५ मेगावाटको माथिल्लो दोर्दी ए, पिपल्स हाइड्रोपावरको ४९ मेगावाटको सुपर दोर्दी 'ख' लगायतका जलविद्युत् आयोजनाको विद्युत् जोडिनेछ ।
उदिपुर-मार्किचोक-तनहुँ-भरतपुर प्रसारण लाइन निर्माणका लागि ठेकेदार छनोट भई काम सुरु भइसकेको छ ।
मार्किचोक र काठमाडौँको मातातीर्थमा सबस्टेसन निर्माण भइरहेको छ । मरुयाङ्दी कोरिडोर प्रसारण लाइनबाट प्रवाह भएको विद्युत् मार्किचोकबाट मरुयाङ्दी र काठमाडौँ आउनेछ । मार्किचोक-काठमाडौँ २२० केभी प्रसारण लाइनको निर्माण धमाधम भइरहेको छ । प्रसारण लाइन तथा सबस्टेसनको निर्माण आगामी वर्षभित्र सकने लक्ष्य राखिएको छ ।

श्रोत: नागरीक, २०७५/०७/१०

नेपालको जलविद्युत र पर्यटनमा सर्वियाले सघाउने

उर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइमन्त्री वर्षमान पुन र सर्वियाका प्रथम उपप्रधानमन्त्री इभिका डाकिकबीच भेटवार्ता भएको छ। युरो-एसिया इनर्जी सेक्युरिटी फोरममा भाग लिन सर्विया पुगेका मन्त्री पुनले शनिवार उपप्रधानमन्त्री इभिकासँग भेट गरी द्विपक्षीय हित र सहकार्यका विषयमा छलफल गरेका थिए।

नेपाल र सर्विया असंलग्न आन्दोलनका सहयात्री मुलुक भएको भन्दै मन्त्री पुनले आगामी दिनमा समेत विश्व मञ्चमा प्रस्तुत हुंदा साझा धारणा बनाएर जाने प्रस्ताव समेत राखेका थिए। उनले दुवै देशको सम्बन्ध मजबुद बनाउन उच्चस्तरीय भ्रमणको आदान प्रदानमा जोड दिनुपर्ने धारणा राखे। 'हामी पुराना सहयात्री मुलुक पनि हौं, नेपाल र सर्वियाको द्वन्द्व र शान्तिको झण्डै उस्तै-उस्तै अनुभव छ, आगामी दिनमा विश्व मञ्चमा समेत साझा धारणा बनाएर अघि बढौं।'

नेपाल स्थायित्वको युगमा प्रवेश गरिसकेको र लगानीको उचित वातावरण बनेको जानकारी गराउँदै मन्त्री पुनले नेपालको उर्जा र जलविद्युत क्षेत्रमा लगानीको लागि सर्वियाली लगानीकर्तालाई उत्प्रेरित गरिदिन आग्रह गरे। उनले सरकारले १० बर्षमा १५ हजार मेगावाट विजुली उत्पादन गर्ने लक्ष्य अघि सारेको भन्दै त्यसमा लगानी जुटाउने आफ्नो पहलमा साथ दिन अनुरोध गरे।

सरकारले नेपालमा विदेशी पर्यटकहरूलाई भिज्याउन भिजिट २०-२० कार्यक्रम अघि सारेको भन्दै त्यसमा सर्भियाली पर्यटकलाई नेपाल भ्रमणमा पठाउने वातावरण बनाइदिन पनि उनले उपप्रधानमन्त्री इभिकासँग आग्रह गरे।

जवाफमा सर्वियाका उपप्रधानमन्त्री इभिकाले नेपालसंगको सम्बन्ध मजबुद बनाउन सर्विया इच्छुक रहेको भन्दै नेपालमा लगानीको लागि आफूले निजी क्षेत्रलाई उत्प्रेरित गर्ने र सर्वियाली पर्यटकलाई नेपाल भ्रमणमा जानको लागि वातावरण बनाउने प्रतिवद्धता व्यक्त गरे।

उनले इनर्जी फोरममा नेपालले सहभागीता जनाउनुले पनि नेपाल र सर्वियाबीचको सम्बन्ध मजबुद भएको पुष्टि गरेको भन्दै आगामी दिनमा समेत दुवै देशको बीचमा थप सहकार्य हुने विश्वास व्यक्त गरे।

श्रोत: नयाँ पत्रिका, २०७५/०७/१०

आइपिओ अनुमतिपछि मध्यभोटेकोसीको काम तीव्र

रामकृष्ण थापा

१०२ मेगावाट क्षमताको मध्यभोटेकोसी जलविद्युत् आयोजनाले प्रारम्भिक सेयर (आइपिओ) अनुमति पाएसँगै निर्माणको कामले गति लिएको छ । आयोजनाले दुई अर्ब ९४ करोडको आइपिओ अनुमति पाएको हो ।

आयोजना प्रमुख सुनीलकुमार लामाका अनुसार तीन अर्बबराबरको पब्लिक सेयरको अनुमति पाएसँगै निर्माणको कामले तीव्रता पाएको छ । दुई अर्ब ९४ करोड पब्लिक सेयरअन्तर्गत कर्मचारी सञ्चयकोषका सञ्चयकर्तालाई १९.५ प्रतिशत, सञ्चयकोषका कर्मचारीलाई एक प्रतिशत, चारवटा स्थानीय संस्थापक सेयरधनी संस्थाका कर्मचारीलाई ३.५ प्रतिशत, सिन्धुपाल्चोकवासीलाई १० प्रतिशत र आमनेपाली नागरिकका लागि १५ प्रतिशत सेयर खुला गरिनेछ । सेयर खुलाउन गृहकार्य भइरहेको लामाले बताए ।

लागत अढाइ अर्ब बढ्यो

सन् ०१३ मा आयोजना निर्माणको थालनी गर्दा १२ अर्ब २८ करोड रुपैयाँ लागत अनुमान गरिएको थियो । तर, लागत बढेर १४ अर्ब ८४ करोड पुगेको छ । सुरुको लगानी प्रक्षेपणकै आधारमा आयोजनाले पब्लिक सेयरको अनुमति पाएको हो । लगानीको आधा हिस्सा करिब ६ अर्ब सञ्चयकोषको ऋणबाट पूर्ति गरिनेछ ।

दुई अर्ब ९४ करोडको आइपिओ अनुमानित कुल लगानीको एक चौथाइ हो । बाँकी एक/एक चौथाइ सेयर संस्थापक सेयरधनी संस्थाहरू चिलिमे जलविद्युत् कम्पनी, विद्युत् प्राधिकरण र स्थानीय चारवटा संस्थापक सेयरधनी संस्थाहरू नेपाल अरनिको हाइड्रोपावर कम्पनी, सिन्धु इन्भेस्टमेन्ट कम्पनी, सिन्धुपाल्चोक हाइड्रोपावर कम्पनी लिमिटेड र सिन्धु भोटेकोसी हाइड्रोपावर लिमिटेडबाट लगानी भइसकेको छ ।

संस्थापक सेयरधनी संस्था चिलिमे जलविद्युत् कम्पनीको ३७.५, विद्युत् प्राधिकरणको १०.५ र बाँकी चार स्थानीय लगानीकर्ता कम्पनीहरूको एक/एक प्रतिशत सेयर छ । सिभिल तथा हाइड्रोमेकानिकल निर्माण कार्यको ठेक्का लिएको चिनियाँ कम्पनी ग्वाङ्सी हाइड्रो इलेक्ट्रिक कन्स्ट्रक्सन ब्युरोले दसैँ मनाउन घर गएका बाँकी नेपाली मजदुरलाई पनि यथाशक्य चाँडो काममा फर्कन सूचित गरेको छ । आयोजनाको बाँध क्षेत्र, सुरुङ निर्माण तथा पावरहाउस निर्माणको गतिलाई अझै तीव्रता पार्न तदारुकताका साथ काम भइरहेको ब्युरोले जनाएको छ ।

दुई वर्षभित्रमा विद्युत् उत्पादन हुने

पश्चिम नेपालबाट आएका कतिपय दक्ष मजदुर तिहारपछि मात्रै फर्कने भएकाले अन्यत्रबाट थप दक्ष मजदुरको व्यवस्था गरेर निर्माण कार्यलाई तीव्र बनाइने लामाले बताए । दसैँ र तिहारका वेला साइटमा नेपाली मजदुर पर्याप्त नभए पनि चिनियाँ मजदुरले निर्माण कार्यमा निरन्तरता दिएका छन् । प्राकृतिक विपत्ति तथा अन्य बाधा व्यवधान नआए तथा ठेकेदार कम्पनीले निर्माण सामग्री र उपकरणको यथेष्ट जोहो गरी थप मानवस्रोत परिचालन गरेमा दुई वर्षभित्र विद्युत् उत्पादन गर्न सकिने दाबी लामाले गरे ।

चाकुमा निर्माण भइरहेको बाँधस्थलको काम आगामी सुक्खायाममा उच्च प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाउने तयारी छ । जम्बुस्थित पावरहाउसको सम्पूर्ण जगस्थलको काम १० महिनाभित्र सक्ने र २ नम्बर सुरुङलाई ८ महिनाभित्र छिचोल्ने लक्ष्य आयोजनाको छ । चाकुस्थित हेड वर्कस्थलमा बाँधको जग खन्ने काम सुरु गर्न भोटेकोसी

नदीको बहावलाई डाइभर्सन टनेलमार्फत फर्काउने तयारी छ । वर्षायाममा डाइभर्सन टनेलमा भरिएको ढुंगामाटोलाई सफा गरेर कफरड्याम बनाउने अन्तिम तयारीमा आयोजना जुटेको छ ।

श्रोत: अभियान, २०७५/०७/१०

काबेली कोरिडोरको कार्य सकन अब २ महीना, मङ्सिर अन्तिमसम्ममा विद्युत् सप्लाई

पूर्वका इलाम, पाँचथर र ताप्लेजुङमा उत्पादित विद्युत्लाई राष्ट्रिय प्रसारणमा जोड्ने निर्माणाधीन काबेली कोरिडोरको काम दुई महीनामा सकिने भएको छ ।

जग्गाको मुआब्जाको विषयमा विवाद भएर काम सुस्त भएको काबेली कोरिडोरको काम अहिले अन्तिम चरणमा पुगेको हो । इलामको देउमाई नगरपालिकाको सिद्धिथुम्का र पाँचथरको फिदिम बजार खण्डमा भएको जग्गा विवाद स्थानीय तह र प्रशासनको पहलमा सुल्झिएसँगै अहिले तीव्र गतिमा काम भइरहेको छ ।

काबेली प्रसारण लाइन आयोजनाअन्तर्गत इलामको गोदक, पाँचथरको अमरपुर र झापाको लखनपुरमा सब-स्टेशन निर्माण भई दुई वर्षअघिनै चार्ज गरी सञ्चालनमा आएका छन् । पहिलो चरणको काम दुई वर्षअघिनै सकिएको कोरिडोरको काम जग्गाको मुआब्जाका विषयमा स्थानीयले असहमति जनाएपछि दोस्रो र तेस्रो चरणको काम अघि बढ्न सकेको थिएन ।

जग्गा मुआब्जाको समस्या समाधान भएपछि अहिले प्रसारण लाइनको दोस्रो र तेस्रो खण्डमा धमाधम काम भइरहेको छ । दोस्रो खण्डको १२५ वटामध्ये १० ओटा टावरको मात्रै फाउण्डेशनको काम बाँकी रहेको आयोजना प्रमुख दीपेन्द्रराज द्विवेदीले बताए । दोस्रो खण्डमा १० ओटा टावरको फाउण्डेशनको काम सकेर ११ किलोमिटर तार तान्न मात्रै बाँकी रहेको आयोजना प्रमुख दीपेन्द्रराज द्विवेदीले बताए ।

‘इलामको सिद्धिथुम्का, चमैता र पाँचथरको जोरसाल खण्डमा पर्ने १९ ओटा टावरमा जग्गा विवादका कारण काम रोकिएको थियो, अहिले त्यही खण्डमा टावर ठड्याउने, तार टाड्नेदेखि तारको बाटोमा सफाई गर्ने काम हुँदैछ,’ द्विवेदीले भने । मङ्सिर अन्तिमसम्ममा आयोजनाको सबै काम सकिन्छ र विद्युत् सप्लाईको काम पूर्णरूपमा सम्पन्न गरिने छ ।

तेस्रो खण्डमा ४० ओटा टावर रहेकामा सबैको फाउण्डेशनको काम सकिएको र ११ किलोमिटर तार तान्ने काम मात्रै बाँकी छ । दोस्रो र तेस्रो खण्डअन्तर्गत इलाम, पाँचथर र तेह्रथुमको आठराइ खण्डमा १६५ ओटा टावर निर्माण भइसक्ने छन् । पाँच वर्षदेखि शुरु भएको आयोजनाको काम तोकिएको समयमा पूरा नभएपछि यसअघि डेढ वर्ष म्याद थप गरिएको थियो ।

कोरिडोर निर्माण सम्पन्न हुनासाथ पाँचथरको ६० मेगावाट र इलामको ७० मेगावाट विद्युत् यो आयोजनामार्फत विद्युत् केन्द्रीय प्रसारण लाइनमा जोडिने छ । अहिले इलाम झापा खण्डमा रहेको कोरिडोरको काम सकिएकाले इलामका खोलामा उत्पादन भएको ७० मेगावाट विद्युत् केन्द्रीय प्रसारणमा जोडिएको छ । दुई सय मेगावाट विद्युत् प्रसारण गर्ने कोरिडोरको क्षमता रहेको आयोजना सञ्चालनमा आएपछि प्रदेश नम्बर १ मा विद्युत्को अभाव नहुने आयोजना प्रमुख द्विवेदीले बताए ।

झापाको दमकदेखि पाँचथरको अमरपुर जोड्ने काबेली कोरिडोरको ९१ किलोमिटर विद्युत् प्रसारण लाइनमा जम्मा २६२ ओटा विद्युतीय पोल रहने छन् । विश्व बैङ्कको रु. २ अर्ब ५८ करोडको लगानीमा नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले कोरिडोर निर्माणको काम गरिरहेको छ । रासस

श्रोत: अभियान, २०७५/०७/१०

आरओआर चाँडै टेक अर पे मा जाने

नदी प्रवाहमा आधारित (आरओआर) आयोजनाका लागि रोकिएको उत्पादित सबै विद्युत् किन्नै पर्ने (टेक अर पे) प्रावधान पुनः लागु हुने भएको छ। १० वर्षमा १० हजार मेगावाट (मेवा) विद्युत् उत्पादन लक्ष्य अनुरूप आरओआरकालागि निर्धारित प्रतिशत पूरा भएको भनी नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले टेक अर पेमा विद्युत् खरीद सम्झौता (पीपीए) रोकेको थियो।

जलविद्युत् उत्पादनमा निजी क्षेत्रको लगानी खासगरी आरओआर आयोजनामा हुँदै आएको छ। साथै लगानी सुरक्षाका लागि निजी क्षेत्रले टेक अर पेमा पीपीए माग्दै आएका छन्। छ हजार मेवाभन्दा बढीका आरओआर आयोजनाको पीपीएको लागि आएका निवेदनको सम्बोधन कसरी गर्ने भन्ने विषयमा छलफल चलिरहेको प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसिङले बताए।

शुक्रवार ईञ्जिनियर एसोशियसनद्वारा आयोजित संवाद कार्यक्रममा बोल्दै उनले यस्तो जानकारी दिएका हुन्। यतिका धेरैबाट केहीलाई मात्रै दिन बिडिङ गराउने कि के गर्ने ? भन्ने छलफल भै रहेको छ, घिसिङले भने, चाँडै एउटा टुङ्गो लागेपछि टेक अर पे खुला हुन्छ।

सरकारले १० वर्षमा १० हजार मेवा विद्युत् उत्पादन लक्ष्य बढाएर १५ हजार मेवा बनाएपछि उत्साहित भएको निजी क्षेत्रबाट आरओआर आयोजनाको पीपीएका लागि एकाएक अत्यधिक निवेदन परेका हुन्। जसमध्ये देशको विद्युत् आवश्यकताका हिसाबले धेरै जडित क्षमता भएका वा पहिले निवेदन दिएका वा बोलपत्र आह्वान गरी छानिएकासँग पीपीए गर्ने भन्ने टुङ्गो लगाउनु पर्ने अवस्था आएको प्राधिकरणले बताउँदै आएको छ।

शुक्रवारको कार्यक्रममा कार्यकारी निर्देशक घिसिङले भने अर्को पनि विकल्पका प्रस्तुत गरे। देशका साथै यो क्षेत्र (दक्षिण एशिया) लाई जतिसक्दो धेरै विद्युत् आवश्यकता भएका कारण आएका सबै निवेदन कार्यान्वयन गर्ने गरी बहु क्रेताको अवधारणाबाट पो जाने हो कि ? उनले सम्भावना प्रस्तुत गरे। हाल देशको जलविद्युत् उत्पादन १ हजार ७३ मेवा रहेकोमा करीव दुई तिहाई हिस्सा आरओआर आयोजनाका उत्पादनको रहेको छ।

श्रोत: अभियान, २०७५/०७/११

‘नेपालको जलविद्युत् यस क्षेत्रकै परिपूरक’

छिमेकी देशहरूको सोलार र वायुको परिपूरक जलविद्युत्

चीनसँग दुई नाकाबाट प्रसारण लाइन

एनभीभीएनले नेपालको विद्युत्को बजार खोज्ने

काठमाडौं । पछिल्लो समय दक्षिण एशियाका साथै चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बतमा पनि सौर्य तथा वायु ऊर्जा उत्पादनको क्रम बढ्दो छ । पानीको स्रोतको कमी तथा सौर्य र वायु ऊर्जा उत्पादन सस्तो पर्नुले उक्त ऊर्जा उत्पादनमा जोड बढ्दै गएको हो । तर, प्रणालीको विश्वसनीयताका लागि सौर्य र वायु ऊर्जालाई परिपूरण गर्ने स्वच्छ ऊर्जा भनेको जलविद्युत् नै हो ।

यही विशेषताका कारण नेपालको जलविद्युत् यस क्षेत्रकै लागि परिपूरक बन्ने नेपाल विद्युत् प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसिङ बताउँछन् । शुक्रवार नेपाल इन्जिनियर्स एसोसिएशनको संवाद कार्यक्रममा घिसिङले भने, ‘सोलार र विण्डको भरमा प्रणाली विश्वसनीय हुँदैन, जसको परिपूरण गर्ने अन्य स्रोत कोइला र डिजेलले वातावरणमा पार्ने असरका कारण तिनको सम्भावना छैन । त्यसैले एकमात्र विकल्पमा रहेको जलविद्युत् हामीले जति उत्पादन गर्नसक्यौं त्यति यस क्षेत्रकै सिष्टमका लागि उपयोगी हुन्छ ।’

विश्वमै विश्वसनीय विद्युत्का लागि अन्तरदेशीय विद्युत् सञ्जालले काम गरिरहेको उल्लेख गर्दै नेपाल र चीनबीच प्रणाली जोडिने बित्तिकै यो क्षेत्र नै एउटै प्रणालीमा आउने उनले बताए । हाल नेपाल र चीनबीच केरुङ नाकाबाट अन्तरदेशीय प्रसारण लाइन जोड्ने तयारी भइरहेको छ । यसपछि किमाथाङ्का नाकाबाट पनि अर्को लाइन जोड्ने विषयमा छलफल भइरहेको उनले जानकारी दिए ।

विद्युत् विक्रीका बाटाहरू

बङ्गलादेशलाई विद्युत् उत्पादनभन्दा आयात सस्तो पर्ने कारणले नेपालले ठूलो परिमाणमा बङ्गलादेशलाई विद्युत् बेच्न सक्ने घिसिङको दाबी छ । ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइमन्त्री वर्षमान पुन बङ्गलादेश गएका बेला सन् २०४० सम्ममा बङ्गलादेशले नेपालबाट ९ हजार मेगावाट (मेवा) विद्युत् खरीद गर्ने योजना सुनाएको थियो । नेपाल-बङ्गलादेशबीच ऊर्जा सहकार्य समझदारी (एमओयू) पनि सम्पन्न भइसकेको छ । भारतको जीएमआर कम्पनीले विकास गर्ने माथिल्लो कर्णाली जलविद्युत् आयोजना (९०० मेवा)को ५ सय मेवा विद्युत् बङ्गलादेशले खरीद गर्ने तय पनि भइसकेको छ ।

भारतको एक कम्पनीमार्फत नेपालको विद्युत् व्यापारको बजार खोज्ने प्रयत्न भइरहेको प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक घिसिङले जानकारी दिए । ‘अबको ७ वर्षभित्र १ हजार ५ सयदेखि १ हजार ७ सय मेगावाटसम्म विद्युत् भारत वा बङ्गलादेशमा भारतको नोडल एजेन्सी एनभीभीएनले विक्री गर्नेगरी एमओयू गर्न लागेका छौं,’ घिसिङले भने, ‘यसले पनि हाम्रो विद्युत्को बजारको खोजीमा भूमिका खेल्नेछ ।’

त्यसैगरी, गर्मीमा भारतको विद्युत् माग उच्च हुने र जाडोमा नेपालको माग उच्च हुने अवस्थालाई संयोजन गरी अन्तरदेशीय विद्युत् बैङ्किङको योजना अघि बढाइएको उनले बताए ।

अबको लक्ष्य

कार्यक्रममा कार्यकारी निर्देशक घिसिङले देश अब विद्युत् वितरण प्रणाली सुदृढिकरण, विद्युत् व्यवस्थापन तथा

विद्युतीय साधनको प्रयोगपट्टि लक्षित हुनुपर्ने बताए । वितरण सुदृढिकरणका लागि स्मार्ट ग्रीडको अभियान अघि बढाउनुका साथै ४० लाख ओटा मिटर (स्मार्ट) परिवर्तन थालिसकेको जानकारी दिए ।

सहस्राब्दी विकास लक्ष्यअनुरूप नेपालले सन् २०३० सम्ममा सस्तो तथा विश्वसनीय आधुनिक ऊर्जाको पहुँच देशभरि नै पुऱ्याउनु पर्छ, जसको पूर्वतयारीस्वरूप आगामी ५ वर्षमा नेपालले देशभरी नै विद्युत्को पहुँच पुऱ्याउने घिसिडले दाबी गरे ।

देशभित्रै ब्याट्रीमा विद्युत् बैङ्किङ्को पनि सम्भावना रहेको उनको भनाइ छ । प्रति किलोमिटर सवारी साधनको गुडाइमा रू. ७ को पेट्रोलियम खपत हुनेमा रू. २ मात्रैको विद्युत्ले पुग्ने उनले हिसाब देखाए । यसले गर्दा नेपाल विद्युतीय सवारीसाधनको प्रयोगतर्फ अघि बढ्नुपर्ने उनको धारणा छ । तर, तत्कालै भने एकैपटक धेरै विद्युतीय सवारीसाधन आए चार्जिङ स्टेशनहरूलाई पर्याप्त विद्युत् उपलब्ध गराउन नसकिने बाध्यता व्यक्त पनि गरे ।

श्रोत: नागरीक, २०७५/०७/११

बाह्रविसमा विद्युत उत्पादन सुरु

कृष्ण ओली

बाजुराको बाह्रविसमा एक सय किलोवाट क्षमताको इकडीगाई लघुजलविद्युत आयोजना दोस्रो सञ्चालनमा आएको छ। बुढीगंगा नगरपालिका १० मा रहेको एक सय किलोवाट क्षमताको विद्युत आयोजनाको अाइतबार एक कार्यक्रमकाबीच उद्घाटन गरिएको छ।

२०७५ साल बैशाख ११ गते निर्माण कार्य सम्पन्न भएको अायाेजनाकाे पूर्व उद्योगमन्त्री कर्णबहादुर थापाले उद्घाटन गरेका हुन्। उद्घाटनसँगै नियमति विद्युत सेवा समेत सुचारु गरिएको विद्युत निर्माण समितिका अध्यक्ष रामबहादुर बाँनीयाले बताए। अायाेजनाबाट बाह्रविस गाविसका १५ सय बढी उपभोक्ता लाभान्वित भएका छन्। कुल ३ करोड ८६ लाख १२ हजार १ सय ४२ रुपैयाँ लागतमा अायाेजनाकाे निर्माण गरिएकाे हाे।

श्रोत: राजधानी दैनिक, २०७५/०७/१२

भूमिगत विद्युत् प्रणालीका लागि पुनः बोलपत्र आह्वान

नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले भूमिगत विद्युत् प्रणालीको पुनः अन्तर्राष्ट्रिय बोलपत्र आह्वान गरेको छ । यसअघि लागतभन्दा महँगो प्रस्ताव परेपछि प्राधिकरणले पुनः बोलपत्र आह्वान गरेको हो । काठमाडौं उपत्यकाको बिजुलीको तारलाई भूमिगत तथा वितरण प्रणालीलाई स्वचालित गर्न गत वर्ष अन्तर्राष्ट्रिय बोलपत्र आह्वान गरेको थियो । अनुमानित लागतभन्दा महँगो दरमा बोलपत्र प्रस्ताव भएपछि त्यतिबेला सुरु गरिएको बोलपत्र प्रक्रिया रद्द नै गरी नयाँ प्रक्रिया सुरु गरिएको हो ।

एडीबीको खरिद निर्देशिका अनुसार पुरानो प्रक्रियालाई रद्द गरी नयाँ प्रक्रिया सुरु गरिएको हो । यसअघिको बोलपत्रमा महाराजगन्ज र रत्नपार्क वितरण केन्द्रअन्तर्गतको काम गर्न भारतीय कम्पनी क्रमशः लार्सन एन्ड टर्बो र केईआई इन्डस्ट्रिज लिमिटेडले सबैभन्दा कम रकम प्रस्ताव गरेका थिए । दुवै कम्पनीले प्रस्ताव गरेको रकम प्राधिकरणले तय गरेको अनुमानित लागतभन्दा बढी रहेको थियो ।

काठमाडौं उपत्यकाको बिजुलीको तारलाई भूमिगत गर्ने र वितरण प्रणालीलाई स्वचालित गर्ने काम अन्तर्राष्ट्रिय बोलपत्रमार्फत ठेकेदार छनोट गरी उसलाई जिम्मा लगाउने प्राधिकरणको योजना छ । यसका लागि प्राधिकरणले आइतबार दोस्रो ेपटक ४५ दिनको समयसीमा राखी बोलपत्र आह्वान गरेको हो । यसका लागि प्राधिकरणले काम गर्न इच्छुक कम्पनीले आगामी २७ मंसिरसम्ममा आवेदन दिन सक्ने गरी सूचना प्रकाशन गरेको छ ।

प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसिङले सो योजनालाई महत्त्वका साथ अगाडि बढाउने बताउँदै आएका छन् । यद्यपि, दातृ निकायसँगको सर्तसँग बोलपत्र प्रस्तावकको आशय मेल नखाएका कारण पुनः बोलपत्र आह्वान गर्नुपरेको प्राधिकरणले जनाएको छ ।

काठमाडौं उपत्यकामा बिजुलीका तारलाई भूमिगत गर्ने र वितरण प्रणालीलाई स्वचालित गर्ने काम अन्तर्राष्ट्रिय बोलपत्रमार्फत ठेकेदार छनोट गरी जिम्मा लगाउने प्राधिकरणको तयारी

सो आयोजनाअन्तर्गत पहिलो चरणमा काठमाडौंको पूर्व तथा दक्षिणमा पर्ने बागबजार, असन, दरबारमार्गलगायत रत्नपार्क वितरण केन्द्रले समेटेका क्षेत्र र मध्य तथा उत्तरमा बालुवाटार, गौंगबु, सामाखुसीलगायतका महाराजगन्ज वितरण केन्द्रअन्तर्गतका क्षेत्रमा पर्ने विद्युत् वितरण प्रणालीलाई भूमिगत तथा स्वचालित बनाउन लागेको छ । प्राधिकरणको आयोजना व्यवस्थापन निर्देशनालयका प्रमुख मनोज सिलवालका अनुसार आयोजनामा सहूलितपूर्ण ऋण लगानी गर्ने दातृ निकाय एसियाली विकास बैंक (एडीबी)को खरिद निर्देशिकाअनुसार पुनः बोलपत्र आह्वान गरिएको हो । ठेकेदार कम्पनीले भूमिगत वितरण प्रणालीको डिजाइन, समान आपूर्ति, जडान र सञ्चालन गर्ने छ । आयोजनाको पहिलो चरणमा महाराजगन्ज र रत्नपार्क वितरण केन्द्रका मुख्य सडकमा ११ केभी र चार सय भोल्टका प्रणालीलाई भूमिगत र स्वचालित गरिनेछ । तार भूमिगत गरिएसँगै दुई वितरण केन्द्रअन्तर्गतका करिब ९० हजार ग्राहकका घरमा स्मार्ट मिटरसमेत जडान गरिनेछ । वितरण प्रणालीलाई भूमिगत गरेपश्चात् अप्टिकल फाइबर बिच्छाउने र बिजुली वितरणको तथ्यांक राख्न बेग्लै केन्द्र, दुई वितरण केन्द्रमा ९० हजार थान आधुनिक (स्मार्ट मिटर) जडान गर्ने योजना प्राधिकरणको छ ।

यस्तै, दोस्रो चरणमा अन्य महानगरपालिका र उपमहानगरपालिकामा भूमिगत लाइनलाई आधुनिकीकरण र स्मार्ट मिटर जडान गर्ने योजना प्राधिकरणको छ । सडक खन्दा सर्वसाधारणलाई धेरै सास्ती खेप्न नपरोस् भनेर 'होराइजेन्टन डाइरेक्सनल ट्रिलिड' प्रविधि अपनाइनेछ । यो प्रविधि अपनाउँदा केही मिटरको दूरीमा दुई खाल्डा खनेर बीचमा भूमिगत तरिकाले नै पाइप हाल्ने विधि अपनाउने तयारीमा प्राधिकरण रहेको छ ।

श्रोत: राजधानी दैनिक, २०७५/०७/१२

ऊर्जा क्षेत्रमा लगानीका लागि मन्त्री पुनको आग्रह

ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइमन्त्री वर्षमान पुनले नेपालको ऊर्जा क्षेत्रमा लगानीका लागि सर्वियाका उद्योगी तथा व्यवसायीलाई उत्प्रेरित गरिदिन आग्रह गरेका छन् । सर्विया भ्रमणमा रहेका मन्त्री पुन र सर्वियाका प्रथम उपप्रधानमन्त्री इभिका डाकिकबीचको भेटवार्तामा मन्त्री पुनले यस्तो आग्रह गरेका हुन् ।

‘युरो-एसिया इनर्जी सेक्युरिटी फोरम’मा भाग लिन सर्विया पुगेका ऊर्जामन्त्री पुन र उपप्रधानमन्त्री इभिकाबीच द्विपक्षीय हितका विषयमा छलफल हुनुका साथै दुवै देशका बीचमा आगामी दिनमा गर्ने सहकार्यका विषयमासमेत कुराकानी भएको ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रीको सचिवालयले जनाएको छ ।

मन्त्री पुनले केही समय पहिले उपप्रधानमन्त्री इभिकाले गरेको नेपाल भ्रमणप्रति नेपाल सरकार, परराष्ट्रमन्त्री र आफ्नो व्यक्तिगत तर्फबाट धन्यवादसमेत व्यक्त गरेका थिए । भेटमा मन्त्री पुनले नेपाल र सर्विया असंलग्न आन्दोलनका सहयात्री मुलुक भएको भन्दै आगामी दिनमा समेत विश्व मञ्चमा प्रस्तुत हुँदा साझा धारणा बनाएर जाने प्रस्तावसमेत राखेका थिए ।

सरकारले १० वर्षमा १५ हजार मेगावाट बिजुली उत्पादन गर्ने लक्ष्य अघि सारेको भन्दै त्यसमा लगानी जुटाउन आफूले पहल गरिरहेको धारणा उनले त्यस क्रममा राखेका थिए ।

श्रोत: नागरीक, २०७५/०७/१२

हाइड्रो एक्पो माघको पहिलो साता

नेपालको ऊर्जा तथा जलविद्युत् क्षेत्रमा वैदेशिक लगानी प्रवर्द्धन गर्ने र लगानीको विभिन्न ढाँचाका बारेमा जानकारी गराउने लक्ष्यसाथ राजधानीमा 'हिमालयन हाइड्रो एक्पो २०१९' आयोजना गरिने भएको छ। एक्स्पोबारे जानकारी दिन आज आयोजित पत्रकार सम्मेलनमा दिइएको जानकारीअनुसार सरकारले आगामी दश वर्षमा १५ हजार मेगावाट विद्युत् उत्पादनमा राखेको लक्ष्य पूरा गर्न निजी क्षेत्रले खेल्नुपर्ने भूमिकाका बारेमा समेत मेलामा छलफल हुनेछ। मेला स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादक संस्था(इपान)ले आयोजना गर्न लागेको हो। आगामी माघ ४ गतेदेखि ६ गतेसम्म काठमाडौँको भृकुटीमण्डपमा आयोजना गरिने मेलामा नेपालका जलविद्युत् तथा ऊर्जा क्षेत्रमा भएका क्रियाकलापसँगै थप ऊर्जा उत्पादन, विद्युत्भार कटौतीको अन्त्यपछि सरकारले अगाडि सारेको लक्ष्य पूरा गर्न मेला उपयोगी हुने इपानका अध्यक्ष शैलेन्द्र गुरागाईंले बताए। मेलामा जलविद्युत् क्षेत्रमा लगानीका विविध आयामका बारेमा जानकारी गराउने र विदेशी लगानीकर्तालाई लगानीका लागि सहजीकरण गर्ने पत्रकार सम्मेलनमा जानकारी दिइयो। मेलामा नेपाल, चीन, भारत, दक्षिण कोरिया, नर्वे, बुल्गेरिया, अष्ट्रेलिया, अष्ट्रिया, श्रीलङ्का, बङ्गलादेशलगायत देशका प्रतिनिधि सहभागी हुनेछन्। मेलामा ऊर्जा क्षेत्रसँग सम्बन्धित १०० बढी कक्ष राखिने आयोजकले जनाएको छ। त्यसमा करीब आधा विदेशी कक्ष रहनेछन्। यसपटक 'ग्रीड कनेक्टेड सौर्य प्रणाली' को विशेष प्रदर्शनी रहने बताइएको छ। जलविद्युत् आयोजनाको प्रवर्द्धन, निर्माण सामग्री, आयातकर्ता, लगानीकर्ता, बैंक तथा वित्तीय संस्था, बीमा कम्पनीलगायत ऊर्जाका क्षेत्रमा उपलब्ध भएका नयाँ प्रविधि र निर्माणसँग सम्बन्धित विषय समावेश गरिने अध्यक्ष गुरागाईंको भनाई छ।

श्रोत: आर्थिक दैनिक, २०७५/०७/१२

हिमालयन हाइड्रो एक्सपो २०१९ हुने

॥ सीईओ संस्थापक

काठमाडौं । स्वतन्त्र जहाँ उद्योगकारहरूको संस्था, नेपाल (इन्फो) र एक्सपो एन्ड इभेन्ट म्यानेजमेन्ट, सर्भिस प्रोभिडर बल्क, आयोजनाका हिमालयन हाइड्रो एक्सपो २०१९ हुने भएको छ । हिमालयन हाइड्रो एक्सपो २०१९ अन्तर्गत अन्तराष्ट्रिय स्तरमा आयोजना गरिने १० औं अन्तराष्ट्रिय हाइड्रो एक्सपो हुनेछ । यसमा अन्तराष्ट्रिय स्तरका विदेशी तथा विदेशी वरिष्ठ एक्सपर्टहरूको सहभागिता हुनेछ ।

अगाती ४ साप्लेस ६ गरीसम्म काठमाडौंको भूकटीभन्दाथिचन प्रवर्तनीकतमा आयोजना हुने हिमालयन हाइड्रो एक्सपो २०१९ मा एक सप्ताहको बडी स्टल रहने अनुमान गरिएको छ । जसबाट प्रबन्धक इन्फोपमेटस सान्सावर्, सगानीकती, डेक हिमालयन जसविद्युत्मा जसविद्युत् विद्योतमा सम्बन्धित

विभिन्न स्टल राखिने भएको छ । ती स्टलमध्ये करिब आधा विदेशी स्टल रहनेछन् । २०१९ को एक्सपोमा स्वदेशी तथा विदेशी वरिष्ठ एक्सपर्टहरूको सहभागिता हुनेछ ।

भने २० हजारभन्दा धेरैले एक्सपो अवलोकन गरेका थिए । यसपटकको एक्सपोमा उच्चतम सम्बन्धित नयाँ प्रविधिको साथै रिट रिनेवेरेबल सोलर सिस्टम

सम्बन्धित हुनेछ । एक्सपोमा एक्सपो अवलोकनका साथै आएका इन्फोपमेटस सान्सावर्को सहभागिता हुनेछ । एक्सपोमा अन्तराष्ट्रिय स्तरका विदेशी तथा विदेशी वरिष्ठ एक्सपर्टहरूको सहभागिता हुनेछ ।

काठमाडौंको इन्फोपमेटस सान्सावर्ले आयोजना गरिने अन्तराष्ट्रिय हाइड्रो एक्सपो २०१९ अन्तर्गत अन्तराष्ट्रिय स्तरमा आयोजना गरिने १० औं अन्तराष्ट्रिय हाइड्रो एक्सपो हुनेछ । यसमा अन्तराष्ट्रिय स्तरका विदेशी तथा विदेशी वरिष्ठ एक्सपर्टहरूको सहभागिता हुनेछ ।

अन्तराष्ट्रिय स्तरमा आयोजना गरिने १० औं अन्तराष्ट्रिय हाइड्रो एक्सपो हुनेछ । यसमा अन्तराष्ट्रिय स्तरका विदेशी तथा विदेशी वरिष्ठ एक्सपर्टहरूको सहभागिता हुनेछ ।

श्रोत: क्यापिटल नेपाल, २०७५/०७/१२

आगामी माघ ४ देखि ६ गतेसम्म हिमालयन हाइड्रो एक्सपो—२०१९

आगामी माघ ४ गतेदेखि ६ गतेसम्म हिमालयन हाइड्रो एक्सपो—२०१९ हुने भएको छ । काठमाडौंको भृकुटीमण्डपमा हुने एक्सपो स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादकहरूको संस्था नेपाल (इप्पान) र एक्सपो एन्ड इभेन्ट म्यानेजमेन्ट सर्भिस प्रालिले संयुक्त रूपमा आयोजना गरेका हुन् ।

ऊर्जा क्षेत्रमा लागेका सबै सरोकारवालाहरूलाई एकै ठाउँमा भेला गर्ने उद्देश्यले एक्सपो गर्न लागिएको स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादकहरूको संस्था नेपाल (इप्पान)का अध्यक्ष शैलेन्द्र गुरागाईंले जानकारी दिए । ऊर्जा क्षेत्रमा भएको विकास, ऊर्जा उत्पादन, लोडसेडिङ न्यूनीकरण तथा सरकारले अघि सारेको दश वर्षमा १० हजार मेगावाट विद्युत् उत्पादन गर्ने लक्ष्यका विषयमा सरोकारवालासँग बृहत् रूपमा जानकारी दिन लागिएको मङ्गलबार पत्रकार सम्मेलनका अवसरमा आयोजकले जनाएको हो ।

एक्सपोमा जलविद्युत् प्रवर्धक, इक्युपमेन्ट्स सप्लायर, लगानीकर्ता, बैङ्क, बिमालगायत जलविद्युतमा नयाँ प्रविधि र निर्माणसँग सम्बन्धित विविध स्टल राखिने छ । जसमा करिब आधा स्टल विदेशी रहनेछन् । गत वर्षको एक्सपोमा सयभन्दा बढी स्टल थिए भने ५० हजारभन्दा बढी व्यक्तिले अवलोकन गरेका थिए ।

यस पटकको एक्सपोमा ऊर्जासँग सम्बन्धित नयाँ प्रविधिका साथै ग्रीड कनेक्टेड सोलार सिस्टम आकर्षण बन्ने आयोजकले जनाएका छन् । एक्सपो अवलोकनका लागि आएका इच्छुक अवलोकनकर्तालाई हेलिकप्टरमार्फत् हाइड्रोपावर कम्पनीको समेत भ्रमण गराइने व्यवस्था गरिएको छ ।

एक्सपोमा इन्जिनियरिङ सङ्कायका विद्यार्थीबीच विभिन्न प्रतिस्पर्धा गरिनुका साथै हाइड्रोपावरमा आधुनिक प्रविधिको सम्भावित प्रयोग सम्बन्धमा जानकारी दिइने छ ।

श्रोत: ऊर्जा खबर, २०७५/०७/१२

दाेसाे 'हिमालयन हाइड्रो एकस्पो २०१९' हुने

स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादकहरूको संस्था, नेपाल (इपान) ले 'हिमालयन हाइड्रो एकस्पो' २०१९ आयोजना गर्ने भएको छ । इपानले एकस्पो एण्ड हाइड्रो इन्भेन्ट म्यानेजमेन्ट सर्भिस प्रालिसँग मिलेर एकस्पोको दोस्रो संस्करण आयोजना गर्न लागेको हो । इपानले सोमबार पत्रकार सम्मेलन गरेर आगामी माघ ४ देखि ६ गतेसम्म आयोजना हुने एकस्पोबारे जानकारी दिएको छ । ऊर्जा क्षेत्रसँग सम्बन्धित सरोकारवालालाई एउटै स्थानमा भेला गराउने उद्देश्यले एकस्पोको आयोजना गर्न लागिएको इपान अध्यक्ष शैलेन्द्र गुरागाईंले बताए । राजधानीको भृकुटीमण्डपमा ३ दिनसम्म चल्ने एकस्पोमा १ सयभन्दा बढी स्टल राखिने पनि उनले बताए । उनका अनुसार 'हिमालयन हाइड्रो एकस्पो' नाम दिइएको प्रदर्शनीमा जलविद्युत क्षेत्रसँग सरोकार राख्ने स्वदेशी तथा विदेशी कम्पनीका स्टल राखिने छ । एकस्पोमा जलविद्युत प्रवर्द्धक, उपकरण निर्यातकर्ता, लगानीकर्ता बैंकका प्रतिनिधिलगायतकाे प्रत्यक्ष सहभागिता रहने इपानले जनाएको छ । प्रदर्शनीमा चीन, भारत, बंगलादेश, श्रीलंका, नर्वे, जर्मनी, क्यानेडा, अमेरिका, अष्ट्रिया, बुल्गेलियालगायत मुलुकबाट पनि सहभागीहरू आउने भएका छन् । एकस्पोलाई प्राविधिक र प्रदर्शनी गरी दुई सत्रमा विभाजन गरिनेछ । प्राविधिक सत्रमा एकस्पो अवधिभर जलविद्युतसँग सम्बन्धित विविध शिर्षकमा हरेक दिन कार्यशाला गोष्ठी आयोजना गरिनेछ । यसपटक जलविद्युतलाई पर्यटनसँग जोडेर प्रवर्द्धन गरिनेछ । यसपटक ग्रिडमा जोडिएको सौर्य ऊर्जा प्रणालीलाई पनि एकस्पोको आकर्षण बनाइने गुरागाईंले बताए । एकस्पोमा सहभागी हुनेले जलविद्युत आयोजनाको स्थलगत निरीक्षण गर्न चाहेमा हेलिकप्टरबाट आयोजना स्थलमा पुर्याउने व्यवस्था पनि मिलाइने भएको छ । जलविद्युत उत्पादन र निर्माणसम्बन्धि नयाँ प्रविधि आविस्कार गर्ने विद्यार्थीबीच यो वर्ष प्रतिस्पर्धा गराई उत्कृष्ट हुनेलाई पुरस्कृत गरिने इपानले जनाएको छ । एकस्पोले १० वर्षमा १५ हजार मेगावाट विद्युत उत्पादन गर्ने सरकारको लक्ष्य पूरा गर्न सहयोग पुर्याउने अायाेजककाे विस्वास छ । प्रदर्शनीको १ लाख बढीले अवलोकन गर्ने अपेक्षा छ ।

श्रोत: अभियान, २०७५/०७/१२

प्राधिकरणद्वारा एकै दिन ३ आयोजनासँग पिपिए सम्झौता

नेपाल विद्युत प्राधिकरणले १४० मेगावाट क्षमताका तीन जलविद्युत आयोजनासँग विद्युत खरीद सम्झौता (पिपिए) गरेको छ ।

प्राधिकरणले आइतवार सुपर त्रिशूली, दूधखोला र मच्छेखोला जलविद्युत आयोजनासँग सम्झौता गरेको हो । प्राधिकरणका प्रवक्ता प्रबल अधिकारीका अनुसार ब्लु इनर्जीले निर्माण गर्ने ७० मेगावाट क्षमताको सुपर त्रिशूलीको विद्युत खरीद सम्झौता भएको छ ।

सो आयोजनाको क्षमता १०० मेगावाट बराबर हुने भए पनि तत्कालका लागि प्राधिकरणले ७० मेगावाट मात्रै खरीद गर्न लागेको हो । सम्झौतामा प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसिङ र कम्पनीका कार्यकारी निर्देशक बरुण सराफले हस्ताक्षर गरे ।

सम्झौताअनुसार सो आयोजनाबाट उत्पादित विद्युत हिउँदमा प्रतियुनिट आठ रुपैयाँ ४० पैसा र बर्खामा प्रतियुनिट चार रुपैयाँ ८० पैसामा प्राधिकरणले खरीद गर्नेछ । आगामी छ महीनाभित्र वित्तीय व्यवस्थापन गरेर आयोजना निर्माणमा जाने प्रवर्द्धक ब्लु इनर्जीले जानकारी दिएको छ ।

आयोजनाको विद्युतगृहमा ३३.३३ मेगावाट क्षमताका तीन ओटा टर्वाइन राखिनेछ । आयोजनाबाट उत्पादन हुने विद्युत १८ किलोमिटर दूरीको २२० केभी न्यू मार्किचोक सवस्टेसनमा लगेर जोडिनेछ ।

यसैगरी आज नै मनाङमा आयोजना स्थल रहेको ६५ मेगावाट क्षमताको दूधखोला जलविद्युत आयोजनाको पनि विद्युत खरीद सम्झौता भएको छ । सम्झौतामा प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक घिसिङ र प्रवर्द्धक सीता हाइड्रो पावर कम्पनीका निर्देशक सतिस तिमिसनाले हस्ताक्षर गरे ।

त्यस्तै प्राधिकरणले आइतवार नै विकास हाइड्रो पावरले निर्माण गर्न लागेको ४.५५ मेगावाट क्षमताको मच्छेखोला जलविद्युत आयोजनाको समेत विद्युत खरीद सम्झौता भएको छ । ती आयोजनाले आगामी छ महीनाभित्र वित्तीय व्यवस्थापन गरी निर्माणमा जाने प्रतिबद्धता जानकारी दिएका छन् । रासस

श्रोत: अभियान, २०७५/०७/१२

माघ ४ गतेदेखि हिमालयन हाइड्रो एक्सपो २०१९, अवलोकनकर्तालाई

हेलिकप्टरबाट हाइड्रो पावर घुमाईने

ऊर्जा क्षेत्रमा फरक आयाम दिने र सरोकारवालाहरूलाई एक ठाउँमा भेला गर्ने उद्देश्यले माघ ४ गते देखि ६ गतेसम्म 'हिमालयन हाइड्रो एक्सपो २०१९'को आयोजना गरिने भएको छ । काठमाडौंको भृकुटीमण्डपमा आयोजना हुने उक्त एक्सपोको स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादकहरूको संस्था, नेपाल (इप्पान) र एक्सपो एण्ड इभेन्ट म्यानेजमेन्ट सर्भिस प्रालिले संयुक्त रूपमा गरेका छन् ।

ऊर्जा क्षेत्रमा एउटा फरक आयाम दिने र ऊर्जा क्षेत्रमा लागेका सबै सरोकारवालाहरूलाई एकै ठाउँमा भेला गर्ने उद्देश्यले एक्सपो आयोजना गरिएको इप्पानका अध्यक्ष शैलेन्द्र गुरागाँईले बताए । नेपालले लोडसेडिङको न्यूनीकरण तथा सरकारले अघि सारेको १० वर्षमा १५ हजार मेगावाट विद्युत उत्पादन गर्ने गरी लिएको लक्ष्य हाँसिल गर्नका लागि एक्सपो सहयोगी हुने उनको भनाई छ । एक्सपोमा ऊर्जासँग सम्बन्धित नयाँ प्रविधिका साथै ग्रिड कनेक्टेड सोलार सिस्टम आकर्षणको केन्द्र बन्ने आयोजकको दावी छ । एक्सपोमा आएका इच्छुक अवलोकनकर्ताहरूलाई हेलिकप्टर मार्फत देशका विभिन्न स्थानमा रहेका हाइड्रोपावर कम्पनीकोसमेत भ्रमण गराउने ब्यवस्था गरेको इप्पान अध्यक्ष गुरागाँईले बताए ।

जलविद्युत प्रवर्द्धक, इक्युपमेण्ट्स सप्लायर, लगानीकर्ता, बैङ्क, बीमालगायत जलविद्युतमा नयाँ प्रविधि र निर्माणसँग सम्बन्धित एक सयभन्दा बढी स्टल एक्सपोमा रहने अनुमान गरिएको छ । ती स्टलमध्ये करीब आधा स्टल विदेशी रहने बताईएको छ ।

जलविद्युत लगानीकर्ता, उत्पादक, ईञ्जिनियरलगायत यस क्षेत्रमा चासो दिने सबैका लागि एक्सपो जानकारीको केन्द्र बन्ने र यसले राष्ट्रको ऊर्जा विकासमा टेवा पुऱ्याउने आयोजकको विश्वास छ ।

श्रोत: राजधानी दैनिक, २०७५/०७/१३

ऊर्जा दशक घोषणा गर्ने तयारी

शिव दुवाडी

सरकारले ऊर्जा क्षेत्रको विकासका लागि ऊर्जा दशक घोषणा गर्ने भएको छ । दिगो ऊर्जा विकासबाट 'सुखी नेपाली र समृद्ध नेपाल' निर्माण गर्ने सरकारको प्रमुख लक्ष्यमा सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यले यस्तो तयारी गरिएको हो । यसका लागि सरकारले अन्तर्राष्ट्रिय दातृ निकायसँग आह्वानसमेत गरेको छ ।

शिक्षा तथा विज्ञान प्रविधिमन्त्री गिरिराजमणि पोखरेलले २०७५-२०८५ लाई सरकारले ऊर्जा दशक घोषणा गर्ने बताए । हरेक घरलाई ऊर्जा घर बनाउने, विद्यालय शिक्षामा नै नवीकरणीय ऊर्जाको महत्त्वसम्बन्धी विषय पाठ्यक्रममा समेत समावेश गर्ने उनको भनाइ छ ।

खतिवडाले दिगो विकासका लक्ष्य पूरा गर्न ऊर्जा विकासमा सरकारले प्राथमिकता दिएको बताए । दिगो ऊर्जा विकासबाट 'सुखी नेपाली र समृद्ध नेपाल' निर्माण गर्ने सरकारको प्रमुख लक्ष्यमा सहयोग गर्न अन्तर्राष्ट्रिय दातृ निकायसित आह्वान गरिएको उनको भनाइ छ । ग्रामीण तथा सहरी विकासका लागि नवीकरणीय ऊर्जासम्बन्धी काठमाडौंमा सोमबारबाट सुरु भएको चौथो अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनमा नेपाल सरकारका उच्च नेतृत्वले सो आह्वान गर्दै दिगो विकासका लक्ष्य हासिल गर्न ऊर्जा विकासमा सरकारले प्राथमिकता दिएको जानकारी गराए ।

दिगो ऊर्जा विकासबाट 'सुखी नेपाली र समृद्ध नेपाल' निर्माण गर्ने सरकारको प्रमुख लक्ष्यमा सहयोग गर्न अन्तर्राष्ट्रिय दातृ निकायसँग आह्वान

सम्मेलनमा वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्र र त्रिभुवन विश्वविद्यालय, इन्जिनियरिङ अध्ययन संस्थानद्वारा संयुक्त रूपमा आयोजित सो तीनदिने सम्मेलनमा नेपाललगायत करिब २० देशको सहभागिता छ । नेपालले राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय विकास साझेदार दातृ निकायका आर्थिक एवं प्राविधिक सहयोगमा लघु जलविद्युत् परियोजनाबाट ३० मेगावाट विद्युत्, ८ लाख ५० हजार सौर्य घरेलु प्रणाली, चार लाखभन्दा बढी बायोग्याँस प्लान्ट, १४ लाख सुधारिएको चुलो र १० हजार सुधारिएको पानी घट्ट जडान गरिसकेको छ । साथै लघु जलविद्युत् र सौर्य ऊर्जाबाट १८ प्रतिशत विद्युत् र समग्र नवीकरणीय ऊर्जा प्रविधिबाट ३४ लाख घरधुरी लाभान्वित भएका छन् । ऊर्जा र दिगो विकास, ऊर्जा सुरक्षा, जलवायु परिवर्तन र कार्बन व्यापार, हरित आर्थिक वृद्धि, नवीकरणीय ऊर्जा प्रविधि, लैंगिक मूल प्रवाहीकरण र ऊर्जा, मिनी ग्रिड, ऊर्जा दक्षता, विद्युत् सम्झौता, स्वच्छ ऊर्जा प्रविधिमा लगानी, दिगो ऊर्जा पहुँचलगायत विषयमा कार्यपत्र प्रस्तुत हुनेछ ।

यसअघि नवीकरणीय ऊर्जासम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन सन् १९९८, २००३ र २०११ मा काठमाडौंमा भएको थियो ।

साथै सन् २००९ मा नवीकरणीय ऊर्जा प्रविधि र दिगो विकाससम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन र सन् २००६ मा राष्ट्रिय सम्मेलन आयोजना भएको थियो । करिब ८० वटा कार्यपत्र प्रस्तुत हुने सो सम्मेलनमा इन्डै २५० ऊर्जाविद्को सहभागिता छ ।

श्रोत: नयाँ पत्रिका, २०७५/०७/१३

हिमालयन हाइड्रो एक्सपो माघमा

विद्युत् आयोजना अवलोकन गर्न चाहनेलाई हेलिकोप्टरको व्यवस्था

स्वदेश तथा विदेशका गरी कुल १ सय कम्पनीका स्टल रहनेछन् । एक्सपोमा जलविद्युत् प्रवर्द्धक, उपकरण आपूर्तिकर्ता, लगानीकर्ता, बैंक, बिमालगायत कम्पनीहरूको स्टल रहने ।

हिमालयन हाइड्रो एक्सपो २०१९ आउँदो माघमा आयोजना हुने भएको छ । १० वर्षभित्र १५ हजार मेगावाट विद्युत् उत्पादन गर्ने सरकारको लक्ष्य प्राप्तमा सघाउ पु-याउने उद्देश्यले सो एक्सपो आयोजना गर्न लागिएको आयोजकले जनाएको छ । स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादकहरूको संस्था नेपाल (इप्पान) र एक्सपो एन्ड इभेन्ट म्यानेजमेन्ट सर्भिस प्रालिको आयोजनामा उक्त एक्सपो हुने भएको आयोजक संस्थाले जानकारी गराएको हो ।

एक्सपो काठमाडौंको भृकुटीमण्डपस्थित प्रदर्शनी हलमा माघ ४ देखि ६ गतेसम्म आयोजना हुने इप्पान अध्यक्ष शैलेन्द्र गुरागाईंले जानकारी दिए । उनका अनुसार सन् २०१८ पछि दोस्रोपटक आयोजना गर्न लागिएको उक्त एक्सपोमा विद्युत् क्षेत्रसँग सम्बन्धित स्वदेश तथा विदेशका गरी कुल १ सय कम्पनीका स्टल रहनेछन् । एक्सपोमा जलविद्युत् प्रवर्द्धक, उपकरण आपूर्तिकर्ता, लगानीकर्ता, बैंक, बिमालगायत कम्पनीहरूको स्टल रहनेछन् ।

एक्सपोमा ५० हजारभन्दा बढीले अवलोकन गर्ने अपेक्षा आयोजकको छ । ‘सरकारी र निजी क्षेत्रका गरी जलविद्युत् क्षेत्रमा प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने झन्डै एक लाख व्यक्ति रहेको अनुमान छ,’ इप्पान अध्यक्ष गुरागाईंले भने, ‘यीमध्ये गत वर्षजस्तै ५० हजारभन्दा बढीको सहभागिता रहने अनुमान गरेका छौं ।’ एक्सपोमा सहभागी हुनेमध्ये इच्छुक अवलोकनकर्तालाई नेपालका विभिन्न जलविद्युत् आयोजनाहरूको भ्रमण गराउन लैजान हेलिकोप्टरको प्रयोग गरिने व्यवस्थासमेत गर्न लागिएको अध्यक्ष गुरागाईंले बताए । ‘विभिन्न हेलिकोप्टर सेवाप्रदायक कम्पनीहरूसँग यस विषयमा कुरा भइरहेको छ,’ उनले भने, ‘न्यूनतम शुल्कमा काठमाडौंबाट नजिक पर्ने आयोजनाहरूको भ्रमण गराउन हेलिकोप्टरमार्फत लगिनेछ ।’

एक्सपोमा इन्जिनियरिङ संकायका विद्यार्थीहरूबीच विभिन्न प्रतिस्पर्धात्मक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने र जलविद्युत्का क्षेत्रमा जानकारी दिने स्टलको व्यवस्था गरिने भएको छ । अध्यक्ष गुरागाईंले नेपालको ऊर्जा क्षेत्रमा प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी भित्र्याउन निजी क्षेत्रले प्रयास गरिरहेको बताउँदै चीन, भारत र कोरियाबाट लगानी भित्रिएको बताए । साथै, सरकारसमेत यसमा सक्रिय रूपमा लागेको महसुस गरेको उनले बताए ।

एक फरक प्रश्नमा उनले नेपालमा विद्युतीय सवारीको प्रयोग बढाउन हरेक जिल्लामा चार्जिङ स्टेसन बनाउन निजी क्षेत्र सक्षम रहेको बताए । ‘यसका लागि सरकारले आवश्यक नीति बनाइदिनुपर्छ,’ उनले

भने, 'खोला थुनेर बिजुली निकाल्नजतिको गाह्रो चार्जिड स्टेसन बनाउन छैन, निजी क्षेत्रले यसमा सघाउन सकछ ।

श्रोत: नयाँ पत्रिका, २०७५/०७/१३

ऊर्जा क्षेत्रको पुनर्संरचना सुस्त

पुष्प कोइराला

१७ वर्ष बित्यो, अझै बनेन विद्युत् नियमन आयोग

सरकारले ऊर्जा क्षेत्रको पुनर्संरचना गर्ने अवधारणा अघि सारेको झन्डै १७ वर्ष बिते पनि अझै पूर्णता पाउन सकेको छैन । सरकारले २९ असोज ०५८ मा जारी गरेको विद्युत् विकास नीतिले नेपालको समग्र विद्युत् क्षेत्रको नियमन गर्न छुट्टै निकायको व्यवस्था गर्ने उल्लेख गरेको छ । यसले विद्युत् क्षेत्रको नियमन, उत्पादन, प्रसारण, वितरण तथा इन्जिनियरिङ सेवा प्रदान गर्न छुट्टाछुट्टै निकाय बनाउने अवधारणा रहे पनि यसले पूर्णता पाउन सकेको छैन ।

विद्युत् महसुल निर्धारण आयोगलाई नै नियामक निकायको रूपमा विकास गर्ने परिकल्पना त्यतिवेले गरेको थियो । त्यस्तै, उत्पादन प्रवर्द्धन, आयोजनाहरू अध्ययनलगायत कामका लागि फरक निकायको परिकल्पना थियो । ‘राष्ट्रिय ऊर्जा संकट निवारण तथा विद्युत् विकास दशकसम्बन्धी अवधारणा एवं कार्ययोजना २०७२’ले उत्पादन, प्रसारण, व्यापार, वितरण, नियमन र परामर्शका लागि छुट्टाछुट्टै निकायको व्यवस्था गर्ने उल्लेख गरेको थियो ।

हाल नेपाल विद्युत् प्राधिकरण एकलैले सरकारको तर्फबाट उत्पादन, प्रसारण, वितरण, इन्जिनियरिङ परामर्श सेवा प्रवाह तथा केही हदसम्म नियमनकारी भूमिकासमेत निर्वाह गरिरहेको छ । तर, प्राधिकरणका यी विविध भूमिकालाई विशिष्टीकृत(अनबन्डलिड) गर्दै एउटा नियमनकारी निकाय बनाउने र फरक-फरक काम छुट्टाछुट्टै निकायमार्फत अघि बढाउने सरकारको नीति अपुरै रहेको छ ।

विद्युत् नियमन आयोग गठनका लागि १९ भदौ, ०७४ मा ऐन बनिसकेको छ । विद्युत् नियमन आयोग ऐन झन्डै ९ महिनाअघि कार्यान्वयनमा आएको छ । आयोग गठनका लागि नियमावलीसमेत बनिसकेको छ । तर, आयोग गठन गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन ढिलो हुँदा विद्युत् क्षेत्रको पुनर्संरचना प्रभावकारी भएको छैन । ‘आयोगको ऐन पास भइसक्यो, नियमावली पनि बनिसक्यो,’ ऊर्जा मन्त्रालयका सहसचिव दिनेशकुमार घिमिरेले भने, ‘आयोग गठन भएर कार्यान्वयनमा आएपछि ऊर्जा क्षेत्रको पुनर्संरचना केही सहज हुन्छ । आयोगले अन्य निकायलाई पनि एउटा बाटो देखाउनेछ ।’

गठन भए कम्पनी, प्रभावकारी बन्न सकेनन्

सोही नीतिअनुसार २७ असार ०७२ मा राष्ट्रिय प्रसारण ग्रिड कम्पनी लिमिटेडको स्थापना भयो । प्रसारण लाइन निर्माण, विकास तथा विस्तारमा देशकै अग्रणी सरकारी स्वामित्वको कम्पनी बनाउन प्रसारण ग्रिड कम्पनीको स्थापना गरिएको थियो । कम्पनीमा अर्थ, ऊर्जा, रक्षा, गृह, वन, विज्ञान, कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी, सूचनाजस्ता मन्त्रालय र विद्युत् प्राधिकरणको सेयर स्वामित्व छ ।

त्यस्तै, ५ मंसिर ०७३ मा विद्युत् उत्पादन कम्पनी लिमिटेड स्थापना गरिएको छ । यसमा प्राधिकरणसमेत संलग्न रहने गरी ऊर्जा, अर्थ, कानून मन्त्रालय, कर्मचारी सञ्चय कोष, नागरिक लगानी कोष, जलविद्युत् लगानी तथा विकास कम्पनी लिमिटेड, नेपाल टेलिकम, बिमा संस्थान, सर्वसाधारण जनता, आयोजना प्रभावित जनता तथा

विपन्न जनतासमेतको सेयर लगानी रहने गरी विद्युत् उत्पादन कम्पनी लिमिटेड स्थापना गरेको छ । यो कम्पनीलाई निजी क्षेत्रसँगको प्रतिस्पर्धी कम्पनीका रूपमा अघि बढाउने सरकारको अवधारणा छ । प्राधिकरणको ५१ प्रतिशत सेयर स्वामित्व रहने गरी सहायक कम्पनीका रूपमा एनइए इन्जिनियरिङ कम्पनी लिमिटेडको स्थापना भएको छ । यस कम्पनीमा विद्युत् उत्पादन कम्पनी लिमिटेड र राष्ट्रिय प्रसारण ग्रिड कम्पनी लिमिटेड, जलविद्युत् लगानी तथा उत्पादन कम्पनी लिमिटेडलगायतको सेयर स्वामित्व छ । यो कम्पनीले जलविद्युत् आयोजना तथा अन्य पूर्वाधार योजनाका लागि सम्भाव्यता अध्ययनदेखिकै पूर्ण इन्जिनियरिङ सेवा प्रदान गर्ने उद्देश्य राखेको छ । यस कम्पनीलाई पनि भविष्यमा राष्ट्रिय इन्जिनियरिङ कम्पनीका रूपमा अघि बढाउने सरकारको अवधारणा छ ।

यसबाहेक विद्युत् वितरण कम्पनीसमेत स्थापना हुनेछ । विद्युत् वितरणको काम गर्ने यो कम्पनी पनि निजी क्षेत्रको प्रतिस्पर्धी सरकारी स्वामित्वको कम्पनीका रूपमा अघि बढाउने अवधारणा छ । यी कम्पनीहरूलाई नै सक्षम बनाएर विद्युत् प्राधिकरणको फरक भूमिकालाई विषयअनुसार यिनै कम्पनीहरूसँग मिलान गर्ने तयारी सरकारको छ । तर, नियमन आयोग नै गठन नहुँदा त्यो अवधारणाअनुसार ऊर्जा क्षेत्रको पुनर्संरचना हुन सकिरहेको छैन ।

‘अन बन्डलिड’मा अवरोध

उत्पादन र प्रसारणका लागि छुट्टाछुट्टै कम्पनी प्राधिकरणकै संलग्नतामा स्थापनाको भएको छ । तर, प्राधिकरणले पनि समानान्तर रूपमा उत्पादन र प्रसारणको काम गरिरहनेछ । ‘उत्पादन र प्रसारण कम्पनीहरू सफल र सक्षम हुँदै गएपछि भविष्यमा प्राधिकरणको बहुआयामिक भूमिकालाई कम गर्ने ठाउँमा पुगिनेछ,’ प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसिङ भन्छन्, ‘अहिले नै प्राधिकरण अनबन्डलिड हुन सक्दैन । यसमा समय लाग्छ ।’

श्रोत: उर्जा खबर, २०७५/०७/१३

२ सातामा गेलुङ खोलाको परीक्षण विद्युत उत्पादन

सिन्धुपाल्चोकस्थित ३.२ मेगावाटको गेलुङ खोला जलविद्युत आयोजनाले अबको २ सातामा परीक्षण विद्युत उत्पादन सुरु गर्ने भएको छ । निर्माण पूरा भएको आयोजनाको विद्युत कात्तिक अन्त्यबाट प्रणालीमा जोड्न लागिएको हो । आयोजनाको उपकरण परीक्षण गरेर उत्पादन सुरु गर्ने तयारी भइरहेको गेलुङ खोला हाइड्रो पावर कम्पनीका निर्देशक रबिन्द्र श्रेष्ठले बताए । उनका अनुसार अन्तिम चरणका बाँकी काम सम्पन्न गरेर उत्पादन सुरु गरिनेछ । आयोजनाबाट उत्पादन हुने विद्युत ९ किलोमिटर दुरीको नेपाल विद्युत प्राधिकरणले निर्माण गरेको चौतारा सबस्टेसनमा जोडिने छ । सबस्टेसन सम्मको प्रसारण लाइन प्रवर्द्धक आफैले निर्माण गरेको छ । आयोजनाबाट गत वर्ष चैतदेखि विद्युत उत्पादन गर्ने तालिका भए पनि स्थानीय अवरोध, पहिलो, संरचनाको स्थान परिवर्तनलगायत कारणले ढिलाई भएको कम्पनीले जनाएको छ । ५२ करोड रुपैयाँ लागतमा आयोजना सम्पन्न गर्ने अनुमान गरिए पनि २०७२ को भुकम्पपछि आयोजनाको सिभिल संरचनाको स्थान परिवर्तन गर्नु परेकोले बढेर ७५ करोड पुगेको छ ।

श्रोत: अभियान, २०७५/०७/१३

कालीगण्डकी प्रसारण कोरिडोर परियोजना : चालू आवमा सकिने गरी काम हुँदै

दुर्गा लामिछाने

कालीगण्डकी नदी बेसिनमा उत्पादन हुने जलविद्युत् राष्ट्रिय प्रसारणमा जोड्ने उद्देश्यले अघि बढाइएको कालीगण्डकी प्रसारण कोरिडोर प्रणालीको काम धमाधम भइरहेको छ । पर्वतको कुश्मादेखि म्याग्दीको दानासम्म पुर्याइने ३९ किलोमिटर लामो प्रसारण लाइनका लागि टावर जडान र सबस्टेशनको काम एकैसाथ भइरहेको छ । दुवै गरी प्रसारण प्रणालीको करीब ६० प्रतिशत काम सकिएको नेपाल विद्युत् प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसिङ बताउँछन् । 'टावरको फाउण्डेशन निर्माण, टावर जडानका साथै सबस्टेशनको काम पनि धमाधम भइरहेको छ,' उनले भने, 'यसै आर्थिक वर्षभित्र निर्माण सम्पन्न भई पावर इभ्याकुएशन थालिनेछ ।' उक्त प्रसारण लाइनअन्तर्गत १ सय १० ओटा टावर तथा पर्वतको कुश्मा र म्याग्दीको दानामा गरी दुईओटा सबस्टेशन निर्माण हुनेछन् । देशमा निर्माणाधीन नदी कोरिडोर प्रसारण परियोजनाहरूमध्ये यो परियोजना सबैभन्दा द्रूत गतिमा निर्माण भइरहेको घिसिङले जानकारी दिए ।

कालीगण्डकी करिडोरमा जोडिने जलविद्युत् आयोजना

आयोजना	क्षमता (मेवा)	आयोजना	क्षमता (मेवा)
लोअर मोदीखोला	२०	घार खोला	८.३
राहुघाट	४०	कालीगण्डकी कोवान	४००
मिश्री खोला	४२	राहुघाट मङ्गले	३७
मिडिल मोदी	१५.१	लोअर मोदी २ क्यास्केड	१०.५
घलेम्दी	५	नीलगिरि खोला	३८
अपर म्याग्दी	२०	सेती खोला	३.५
रुप्से खोला	४	कालीगण्डकी अपर	६५
दरवाड म्याग्दी खोला	२५	रेले खोला	६

स्रोत : विद्युत् विकास विभाग

वन तथा जग्गा प्राप्तिको समस्या केही नरहेकाले निर्धारित समयमै काम सकिने कालीगण्डकी प्रसारण कोरिडोर आयोजना प्रमुख चन्दनकुमार घोषले बताए । 'यो आर्थिक वर्षभित्र यस कोरिडोरको पहिलो चरणको काम सकिनेछ,' उनले भने, 'त्यसपछि दोस्रो चरणमा कुश्मादेखि नवलपरासीको रामनगर (८७ दशमलव ८ किमि) प्रसारण लाइनको काम अघि बढ्छ ।' रामनगरबाट यही प्रसारण लाइन न्यू बुटबल-गोरखपुर प्रसारण लाइनकारूपमा भारतको प्रसारण प्रणालीमा जोडिन्छ ।

हाल कालीगण्डकी प्रसारण परियोजनामा विद्युत् प्रवाह गर्नेगरी १६ ओटा जलविद्युत् आयोजनाले विद्युत् विकास विभागबाट विद्युत् उत्पादन अनुमतिपत्र लिई काम अघि बढाइरहेका छन् । उक्त आयोजनाहरूको कुल विद्युत् उत्पादन क्षमता ७ सय ३९ दशमलव ४ मेगावाट (मेवा) रहेको छ ।

उपल्लो मुस्ताडमा जलविद्युत् आयोजना नबन्ने

कालीगण्डकीका प्रमुख दुईमध्ये एक ठूलो नदी काली बग्ने भइकन पनि भौगर्भिक जटिलताका कारण उपल्लो मुस्ताडमा जलविद्युत् आयोजना निर्माण हुने अवस्था छैन । नजिकै रहेका हिमालहरू पग्लिएर आउने स-साना जल प्रवाहको सदुपयोग गरी ठाउँठाउँमा लघु जलविद्युत् आयोजना भने निर्माण हुनसक्ने वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्र (एईपीसी)को अध्ययनले देखाएको छ । ‘यती एयरलाइन्ससँगको सहकार्यमा हामीले उपल्लो मुस्ताडको घमीमा एउटा लघु जलविद्युत् आयोजना विकास गर्न लागेका थियौं,’ उपल्लो मुस्ताडको विद्युतीकरण हेर्ने एईपीसीका ईन्जिनियर सन्तोष राई भन्छन्, ‘तर गाउँपालिकाले निजी कम्पनीलाई बनाउन नदिने, बरु आफै बनाउने भनेपछि हामीले छोडिदियौं ।’

वायु ऊर्जाको सम्भावना रहेको भनिएको मुस्ताडको मार्फा, ठिनी र ताड्वेमा वायु प्रवाह र दिशामापक यन्त्र जडान गरी एईपीसीले सम्भाव्यता अध्ययन गरिरहेको छ । अध्ययनको नतीजाको आधारमा आगामी दुई वर्षपछि उक्त क्षेत्रमा वायु ऊर्जा परियोजना अघि बढाउने राईले जानकारी दिए ।

श्रोत: काव्तिपुर, २०७५/०७/१४

तिहारमा लोडसेडिङ हुन्न : घिसिङ

नेपाल विद्युत प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसिङले तिहारको अवधिमा विद्युत्को बढी माग हुने भए पनि लोडसेडिङ नहुने बताएका छन् । उनले तिहारको बेलामा विद्युत्को माग १ हजार २ सय ७० मेगावाट पुग्ने अनुमान रहेको उनले बताए । 'तर योभन्दा बढी विद्युत् माग भए पनि समस्या छैन,' घिसिङले भने, 'अघिल्लो वर्षको भन्दा यो तिहारमा धेरै सजिलो अवस्थामा प्राधिकरण छ ।' प्राधिकरणले बुधबार आयोजना गरेको पत्रकार सम्मेलनमा सञ्चारकर्मीको जिज्ञासामा घिसिङले कुनै प्राविधिक गडबडी हुँदाबाहेक अन्य अवस्थामा विद्युत् अवरुद्ध नहुने बताए । यो वर्ष कुलेखानीमा पानीको सतह १५ सय २६ मिटर पुगेको उनले जानकारी दिए । अरु बेलामा सामान्यतया १५ सय २४-२५ मिटरमा रहने पानी अहिले झन् बढेको छ ।

कुलेखानीमा पानीको सतह बढेका कारण पनि सुख्खायाममा प्राधिकरणलाई सजिलो हुने उनले बताए ।

श्रोत: क्यापिटल नेपाल, २०७५/०७/१४

तिहारका लागि १२ सय ७० मेगावाट विद्युत् लोडको प्रक्षेपण

हरिप्रसाद शर्मा

नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले तिहार पर्वका बेला आवश्यक विद्युत् लोड १२ सय ७० मेगावाट आवश्यक पर्ने प्रक्षेपण गरेको छ । तिहार दीपहरुको पर्व भएकाले पनि हरेक घरमा झिलिमिली बत्तीका साथै अन्य रङ्गीन बत्तीको लोड उच्च हुने गर्छ । तिहारका लागि पिक-आवरमा आवश्यक पर्ने विद्युत् लोड व्यवस्थापन गरिसकेको जनाएको छ । तिहारका लागि वितरण प्रणाली सुधार, सबस्टेसन स्तरोन्नति, लोड व्यवस्थापन, ट्रान्समिसन लाइनको सुधार, पूर्वाधार निर्माण र आकस्मिक रुपमा आइपर्ने प्राविधिक समस्याका लागि नो लाइटका कर्मचारीलाई तुरुन्त कार्यस्थलमा खटाइने व्यवस्था मिलाइएको प्राधिकरणले जनाएको छ ।

गत वर्ष १ हजार १ सय मेगावाटभन्दा बढी विद्युत् खपत भएको थियो । अहिले भने गत वर्षको तुलनामा ५ प्रतिशत विद्युत् माग बढ्ने प्रक्षेपण गरिएको प्राधिकरणका प्रवक्ता प्रबल अधिकारीले जानकारी दिए । 'यस वर्षको तिहारमा १२ सय ५० देखि १३ सय मेगावाटसम्म विद्युत् लोड आवश्यक पर्ने देखिएको छ,' उनले भने, 'पिक-आवरमा हुने विद्युत् मागअनुसार विद्युत् सप्लाई गर्न प्राधिकरणले सबै तयारी गरेको छ ।' उनले गत वर्षभन्दा ५ प्रतिशत विद्युत् डिमान्ड बढी हुने अपेक्षा लिइएको बताए । विद्युत् वितरण प्रणालीसम्बन्धी सम्पूर्ण तयारी भइरहेको अधिकारीले बताए । खासगरी तिहार पर्वका लागि खपत हुने विद्युत् सप्लाई र व्यवस्थापनमा कुनै समस्या नहुने अधिकारीले बताए ।

प्राधिकरणले प्रक्षेपण गरेको १ हजार २ सय ७० मेगावाट विद्युत् लोडभन्दा पनि बढी पावर आवश्यक भएको खण्डमा पनि त्यसको व्यवस्थापन सहजरूपले गरिएको प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसिङको तर्क छ ।

'तिहारका लागि १ हजार २ सय ७० मेगावाटभन्दा बढी १३ सयदेखि १५ सयसम्मको विद्युत् लोड आवश्यक भएको खण्डमा पनि त्यसको व्यवस्थापन प्राधिकरणले गरिरहेको छ,' उनले भने, 'तिहारका बेला अरुबेला जस्तो विद्युत् काटिने र ट्रिपिङ हुने समस्या हुँदैन । प्राधिकरणले सहज रुपमा त्यसको व्यवस्थापन गरिरहेको छ ।'

अहिले ड्राइ सिजनमा पनि कुलेखानी जलविद्युत् आयोजबाट १५ सय ६२ मिटर लेबलमा विद्युत् उत्पादन भइरहेकाले तिहारको माग धान्न सहयोग पुगेको घिसिङले बताए । तिहारकै दिन उच्च विद्युत् माग हुने भएकाले सबै वितरण प्रणाली, वितरण संस्था र केन्द्रलाई लोड व्यवस्थापनका लागि निर्देशन दिइसकिएको उनले बताए । अहिले भारतबाट ३ सय ७० मेगावाट विद्युत् आयात भइरहेको छ । भने निजी क्षेत्र र प्राधिकरणको लगानीमा एक हजार ७३ मेगावाट विद्युत् उत्पादन भइरहेको छ । अहिले भारतबाट आयात भएको विद्युत् ढल्केबर सवस्टेशनमा २ सय २० केभी क्षमतामा चार्ज भइरहेकाले स्वदेशमा विद्युत् मागअनुसार सप्लाई गर्न सकिएको छ ।

श्रोत: काव्तिपुर, २०७५/०७/१४

मध्यभोटेकोसी दुई वर्षभित्र

दुई वर्षभित्र विद्युत् उत्पादन गर्ने लक्ष्य लिएको मध्यभोटेकोसी जलविद्युत् आयोजना काम अगाडि बढेको छ । बाह्रबिसे नगरपालिकाको गाती जम्बुस्थित १०२ मेगावट क्षमताको आयोजनाले मुख्य टनेल, अडिटसँगै अन्य कार्यलाई तीव्र बनाएको हो । आयोजना प्रमुख सुनीलकुमार लामाका अनुसार झन्डै ५६ प्रतिशत सुरुङ खनेर सकिएको छ । '१ र २ नम्बरको टनेल खन्ने कामलाई विशेष 'ट्रयाक' मा लगिरहेका छौं,' लामाले भने । आयोजनाको मुख्य सुरुङ ७ हजार १ सय २४ मिटरमध्ये ४ हजार ४२ मिटरको टनेल मार्ग खनिसकेको उनले बताए ।

जिल्लाकै ठूलो आयोजनाको ३ नम्बरको सुरुङ केही समयअघि छिचोलिएको थियो । अहिले आयोजनाको एकदमै गाह्रो संरचना मानिने 'भर्टिकल साफ्ट' वा ठाडो सुरुङ खन्ने कामलाई अगाडि बढाइएको छ ।

'चिनियाँ प्राविधिकको नेतृत्वमा १ सय ८८ मिटरको 'भर्टिकल साफ्ट' को काम भइरहेको छ,' उनले भने । २ अर्ब ९४ करोडको प्रारम्भिक सेयर (आईपीओ) जारी गर्ने अनुमति पाएको आयोजनाले टनेल १ लाई १० महिना र २ लाई ८ महिनाको समयमा छिचोलिसक्नेछ । भोटेकोसी गाउँपालिकाको मार्मिडस्थित चाकु बजारमा भोटेकोसी थुनेर १० मिटर अग्लो बाँध बनाइ करिब ७ दशमलव १ किमि सुरुङ बनाइनेछ ।

गातीको जम्बुमा विद्युत्गृह बनाई आयोजनाले विद्युत् उत्पादन गर्ने लक्ष्य राखेको सिभिल इन्जिनियर सञ्जय सापकोटाले बताए । '१ जनवरी २०१४ बाट सुरु भएको काम वर्षेपिच्छै विपत्तिले रोक्यो, हाल लयमा फर्केर तीव्र गतिमा गइरहेको छ,' सापकोटाले भने । चिलिमे जलविद्युत् कम्पनी लिमिटेड मुख्य प्रवर्द्धक रहेको आयोजनाको बाँधस्थलको जग्गा मुआब्जा ३ वर्ष रोकिएको हालै समाधान भएर काम अगाडि बढेको उनले जनाए ।

१५ जुन २०१७ मा सकिनुपर्ने आयोजना विभिन्न अवरोधका कारण नसकिएपछि २०१९ को जुलाईसम्म समय थपिएको छ । १२ अर्ब २८ करोड लागत लाग्ने अनुमान गरिएको मध्यभोटेकोसीको लागत बढेर १४ अर्ब ८४ करोड पुगेको छ ।

झन्डै ३ अर्बको आईपीओ अनुमानित लगानीको एक चौथाइ मात्रै हो । बाँकी रहेका एक/एक चौथाइ सेयर संस्थापक सेयरधनी संस्थाहरू चिलिमे जलविद्युत् कम्पनी, विद्युत् प्राधिकरण र चार वटा स्थानीय सेयरधनी संस्था रहेका छन् । नेपाल अरनिको हाइड्रो पावर कम्पनी, सिन्धु इन्भेस्टमेन्ट कम्पनी, सिन्धुपाल्चोक हाइड्रो पावर कम्पनी र सिन्धु भोटेकोसी हाइड्रो पावर लिमिटेडबाट लगानी भएको छ । ०७१ साउनको जुरे, ०७२ वैशाख भूकम्प, नाकाबन्दीदेखि भोटेकोसी बाढीको मार झेलेको आयोजना विभिन्न राजनीतिक खिचतानीमा पर्दै आएको छ । अनेकन माग पूरा नगरिएको भन्दै जनप्रतिनिधिबाट तालाबन्दी गरिएको आयोजनाले बल्ल गति लिन थालेको छ ।

पब्लिक सेयर झन्डै ३ अर्ब

मध्य भोटेकोसी जलविद्युत् आयोजनाले आईपीओ अनुमति पाएपछि २ अर्ब ९४ करोडको सेयर खुलाउने गृहकार्यमा छ । २ अर्ब ९४ करोडमा कर्मचारी सञ्चय कोषलाई १९ दशमलव ५, सञ्चयकोषका कर्मचारीलाई

१ प्रतिशत, चार वटा स्थानीय संस्थापक सेयरधनी संस्थाका कर्मचारीलाई ३ दशमलव ५, जिल्लाबासीलाई १० प्रतिशत र देशबासीका लागि १५ प्रतिशत सेयर खुलाइनेछ ।

श्रोत: अञ्जपूर्ण पोष्ट, २०७५/०७/१५

माथिल्लो तामाकोसीको सेयर बाँडफाँट, कति माग्नेलाई कति कित्ता ?

माथिल्लो तामाकोसी जलविद्युत् आयोजनाले बुधबार स्थानीयबासीलाई सेयर बाँडफाँट गरेको छ । धितोपत्र बाँडफाँट नियमावली-२०७४ अनुसार आयोजनाले बुधबार राजधानी काठमाडौँमा पत्रकार सम्मेलन गरी बाँडफाँट गरेको हो ।

स्थानीय आवेदकलाई न्यूनतम ३० देखि अधिकतम १०२ कित्ता सेयर वितरण गरिएको हो । आयोजना अतिप्रभावित 'क' वर्गका स्थानीयले ३० देखि १०० कित्ता माग गर्ने आवेदकले मागबमोजिम पाए भने ११० देखि ३०० कित्ता माग गर्नेले १०२ कित्ताका दरले सेयर बाँडफाँट गरिएको माथिल्लो तामाकोसी जलविद्युत् आयोजनाका प्रवक्ता डा. गणेश न्यौपानेले जानकारी दिए ।

स्थानीयका लागि मात्र खुलाइएको माथिल्लो तामाकोसी जलविद्युत् आयोजनाको प्राथमिक सेयर (आईपीओ) न्यूनतम ३० देखि अधिकतम १०२ कित्ताका दरले वितरण गरिएको छ । सेयर निष्कासन गरेको करिब तीन महिनापछि कम्पनीले आवेदनका आधारमा सेयर बाँडफाँट गरेको हो ।

'ख' वर्गका ३० कित्ता माग गर्नेलाई ३०, ४० माग गर्नेलाई ३२ र ५० देखि ३०० सम्म माग गर्नेलाई ४८ कित्ता सेयर वितरण गरेको आयोजनाले जनाएको छ । यस्तै 'ग' वर्गका ३० कित्ता माग गर्ने साना लगानीकर्ताले ३०, ४० माग गर्नेले ३२ र सोभन्दा माथि माग गर्नेले ३४ कित्ता सेयर पाएका छन् ।

कम्पनीले आयोजना प्रभावित क्षेत्र दोलखाका लागि असार १६ देखि भदौ २१ गतेसम्म एक करोड पाँच लाख ९० हजार कित्ता सेयरका लागि निवेदन आह्वान गरेको थियो ।

सर्वसाधारणलाई बिक्री गर्ने कुल दुई करोड ६४ लाख ७५ हजार कित्तामध्ये एक करोड पाँच लाख ९० हजार कित्ता स्थानीयलाई छुट्याइएको सेयरका लागि दुई लाखभन्दा बढीले आवेदन दिएका थिए ।

बिहीबारदेखि सर्वसाधारणका लागि १५ प्रतिशत सेयर आवेदन खुला गरिएको आयोजनाको निर्माण ९७ प्रतिशत सकिएको आयोजनाले जनाएको छ ।

श्रोत: उर्जा खबर, २०७५/०७/१४

माथिल्लो अरुणको क्षमता बढ्यो, ८ सय ३० मेगावाटमा निर्माण हुने

संखुवासभामा पहिचान भएको माथिल्लो अरुण अर्धजलाशय जलविद्युत आयोजना ८ सय ३० मेगावाट क्षमतामा निर्माण हुने भएको छ । विस्तृत अध्ययनपछि आयोजनाको क्षमता बढाएर निर्माण गर्न लागिएको हो । विस्तृत अध्ययन पूरा भएको आयोजनाको अहिले डिजाइन तयार भइरहेको नेपाल विद्युत प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसिङले बताए । उनका अनुसार केही दिनमा अप्पर अरुण हाइड्रो इलेक्ट्रिक कम्पनीको नाममा आयोजनाको अनुमतिपत्र जारी हुँदैछ । आयोजना ८ सय ३० मेगावाटमा निर्माण गर्न १ खर्ब १५ अर्ब रुपैयाँ लागत अनुमान गरिएको छ । आयोजनामा स्वदेशी तथा विदेशी बैंक एवं वित्तीय संस्थाबाट ऋण लगानी जुटाइने भएको छ । आयोजनामा विश्व बैंकले सहूलियत ऋण दिन चासो देखाएको पनि उनले बताए । उनका अनुसार सहूलियत ऋण लगानीबारे विश्व बैंकसँग छलफलको तयारी भइरहेको छ । ३० मेगावाट पहिचान भएको इखुवा खोला पनि क्षमता बढाएर ४० मेगावाटमा निर्माण गरिने भएको छ । यो आयोजनाको अनुमतिपत्र कम्पनीको नाममा जारी भइसकेको छ । आयोजना अघि बढाउन पहुँच सडक निर्माणका लागि ठेक्का आह्वानको तयारी भइरहेको प्राधिकरणले जनाएको छ । २०७७ असारभित्र पहुँच मार्गको निर्माण सम्पन्न गर्ने योजना छ । पहुँच मार्गमध्ये १.८ किलोमिटर सुरुङ्ग मार्ग रहनेछ । २०७७ जेठसम्ममा आयोजनाको लगानी जोहो गरेर २०७८ वैशाखबाट सिभिल संरचना निर्माण गर्न ठेकेदार परिचालन गर्ने प्राधिकरणको लक्ष्य छ । सरकारले विद्युत प्राधिकरणमार्फत निर्माण गर्न सैद्धान्तिक स्वीकृति दिने निर्णय गरेपछि आयोजना अप्पर अरुण हाइड्रो इलेक्ट्रिक कम्पनीमार्फत निर्माण गर्न बाटो खुलेको थियो । प्राधिकरणले यो आयोजना विकास गर्न कम्पनी गठन गरिसकेको छ । सरकारको स्वीकृतिपछि कम्पनी मोडलमा निर्माण हुने आयोजनामा प्राधिकरणको ७८ प्रतिशत, आयोजना प्रभावित स्थानीयको १० प्रतिशत, सर्वसाधारणको १५ प्रतिशत, आयोजनामा कार्यरत कर्मचारीको ५ प्रतिशत र आपांगता भएकाहरूको २ प्रतिशत सेयर स्वामित्व रहनेछ । २७ वर्ष अघि गरिएको सम्भाव्यता अध्ययन अनुसार आयोजनाको क्षमता ३ सय ३५ मेगावाट पहिचान भएको थियो । निर्माण थालेको ५ वर्षमा आयोजना पूरा हुनेछ । आयोजना पूरा भएपछि वार्षिक ५ हजार गिगावाट घन्टा विद्युत उत्पादन हुनेछ ।

श्रोत: नागरीक, २०१५/०९/१४

माथिल्लो तामाकोशीका स्थानीयकाे शेयर बाँडफाँड आज

आयोजना प्रभावित दोलखाका स्थानीय बासिन्दाका लागि साधारण शेयर (आइपीओ)को खरिद आवेदन मागेको चार महिनापछि माथिल्लो तामाकोशी जलविद्युत् आयोजनाले आज शेयर बाँडफाँड गर्ने भएको छ।

गत साउन १६ गतेदेखि बिक्री खुला गरेको कम्पनीले आयोजना प्रभावित क्षेत्रका आधारमा क, ख र ग गरी तीन वर्ग छुट्याएर सोही आधारमा शेयर आवेदनका लागि निष्काशन गरिएकामा दुई लाख ७६ हजार आवेदकले आवेदन दिएका थिए।

आयोजना प्रभावित क्षेत्रका आधारमा बाँडफाँड हुने शेयरमा 'क' वर्गको क्षेत्रका आवेदनकर्ताले कम्तिमा १०२ कित्ता, 'ख' वर्गकाले ४८ कित्ता र 'ग' वर्गकाले न्यूनतम ३४ कित्ता पाउने सम्भावना रहेको आयोजनाका प्रवक्ता डा गणेश न्यौपानेले जानकारी दिए। आवेदकको बाँकी रकम अबको पाँच दिनभित्र आवेदन भरेको खातामार्फत नै फिर्ता हुने उनले बताए।

आयोजनाले गत साउन १४ गतेदेखि भदौ १६ गतेसम्म दोलखावासीका लागि शेयर निष्काशन गरेको थियो। शेयर आवेदन दिएकामध्ये १० जनाले दुई स्थानबाट आवेदन दिएको पाइएको र उनीहरूको आवेदन रद्द हुने प्रवक्ता न्यौपानेले बताए।

कम्पनीले आयोजना प्रभावित दोलखावासीका लागि १ करोड पाँच लाख ९० हजार कित्ता शेयर निष्काशन गरेको थियो। सर्वसाधारणलाई बिक्री गरिने २ करोड ६४ लाख ७५ हजार कित्तामध्ये १ करोड ५ लाख ९० हजार कित्ता स्थानीयलाई बिक्री गरिएको थियो। रासस

श्रोत: काव्तिपुर, २०७५/०७/१५

माथिल्लो तामाकोसीले अर्को वर्षबाट उत्पादन थाल्ने

माथिल्लो तामाकोसी जलविद्युत् आयोजनाले अर्को वर्ष कात्तिकमा उत्पादन थाल्ने भएको छ । यसअघि ४५६ मेगावाटको यो आयोजनाले यही आर्थिक वर्षमा उत्पादन थाल्ने म्याद तय गरिएको थियो ।

आयोजनाका प्रमुख कार्यकारी विज्ञान श्रेष्ठले असारसम्ममा सामान्य परीक्षण र कात्तिकसम्म उत्पादन थाल्ने गरी काम अघि बढाइएको जानकारी दिए ।

तीन वर्षअघिको भूकम्पपछि आयोजनाले उत्पादन थाल्ने म्याद तीन वर्ष पछि धकेलिएको छ । २०७३ असारमा निर्माण सक्ने लक्ष्यका साथ सुरु गरिएको आयोजनामा भएको ढिलाइका कारण यसको लागत पनि करिब दोब्बर पुग्ने भएको छ ।

दस वर्षअघि आयोजनाको लागत ३५ अर्ब २९ करोड ४१ लाख रुपैयाँ अनुमान गरिएको थियो । हाल आयोजनाको लागत संशोधन गर्दै निर्माण अवधिको ब्याजबाहेक ४९ अर्ब २९ करोड ५५ लाख रुपैयाँ कायम गरिएको छ ।

गत वर्ष असारसम्म आयोजनाको निर्माण अवधिको ब्याज १० अर्ब ४७ लाख ४४ हजार रुपैयाँ छ । अहिलेकै अवस्थामा ब्याजसहित आयोजनाको लागत करिब ६० अर्ब पुग्नेछ । निर्माण अवधिको ब्याज अझै बढ्ने भएकाले आयोजनाको लागत झन्डै दोब्बर पुग्न सक्छ । यस्तो ब्याज आर्थिक वर्ष २०७२/७३ को अन्त्यसम्म ६ अर्ब ७७ करोड ९० लाख थियो । ब्याज एक वर्षमा करिब ४ अर्बले बढेको हो । 'निर्माण सम्पन्न हुने ब्याज २० अर्बसम्म पुग्न सक्छ,' आयोजना प्रमुख श्रेष्ठले भने ।

आन्तरिक स्रोत, जनताको प्रत्यक्ष लगानीबाट बन्न लागेका कारण यसलाई 'रोल मोडल' आयोजना मानिन्छ । ४ सय ५६ मेगावाट क्षमताको आयोजना पूर्ण रूपमा सञ्चालनमा आएसँगै यसले नेपालमा जारी ऊर्जा संकट समाधान गर्ने भएकाले यसलाई राष्ट्रिय महत्त्वको आयोजना मानिएको छ । आयोजनाले उत्पादन सुरु गर्ने मिति तीन पटक संशोधन भइसकेको छ ।

भूकम्पपछि एक वर्षसम्म आयोजनाको काम अघि बढाउन नसकिएको आयोजनाका प्रमुख श्रेष्ठले बताए । उनका अनुसार अहिले कामले गति लिएको छ । तर, आयोजनाको हाइड्रो मेकानिकलको कामको जिम्मा पाएको भारतीय कम्पनीले काममा ढिलाइ गरेका कारण आयोजनाको निर्माण अवधि प्रभावित हुने भएको हो ।

आयोजनाका लागि हाइड्रो मेकानिकलको कामको जिम्मा भारतीय टेक्सम्याकोले पाएको छ । तर, काममा ढिलाइ गरेका कारण उसको केही काम इलेक्ट्रो मेकानिकल काम गरिरहेको अर्को ठेकेदार अस्ट्रेलियन कम्पनी एन्ड्रिच हाइड्रोमा सारिएको श्रेष्ठले जानकारी दिए ।

आयोजनाका लागि २५ प्रतिशत लगानी प्रभावित जनता र सर्वसाधारणबाट उठाइएको छ । आयोजनामा नेपाल विद्युत् प्राधिकरण, नेपाल टेलिकम, नागरिक लगानी कोष र राष्ट्रिय बिमा संस्थानको लगानी छ ।

आयोजनामा प्राधिकरणको ४१, टेलिकमको ६, लगानी कोष र बिमा संस्थानको २-२ प्रतिशत सेयर छ । साथै कर्मचारी सञ्चय कोषमा रकम जम्मा रहेका कर्मचारीको १७ दशमलव २८, कम्पनी र नेपाल विद्युत् प्राधिकरणका कर्मचारीको ३ दशमलव ८४, आयोजनामा ऋण प्रवाह गर्ने संस्थाका कर्मचारीको २ दशमलव ८८ प्रतिशत लगानी छ ।

आयोजनाको लागत सुरुमा ३५ अर्ब २९ करोड अनुमान गरिए पनि निर्माणमा भएको ढिलाइ, डलरको भाउ वृद्धि र आयोजनाको डिजाइनमा भएको परिवर्तनले लागत वृद्धि हुने भएको हो ।

सन् ०१६ को जुलाईमा निर्माण सम्पन्न गरी पहिलो युनिटबाट विद्युत् उत्पादन गर्ने लक्ष्य तोकिएको थियो । भूकम्प र भारतीय नाकाबन्दीका कारण सामान ढुवानी र निर्माण रोकिएको भन्दै आयोजनाको उत्पादन सुरु गर्ने म्याद २०१७ को जुलाईसम्म सारिएको थियो । भूकम्पअघि आयोजनाको करिब ८० प्रतिशत काम सकिएको थियो । जुलाईमा पहिलो युनिटबाट उत्पादन सुरु गरी डिसेम्बरसम्म सबै युनिटबाट विद्युत् उत्पादन गर्ने लक्ष्य थियो ।

आयोजनाले जुलाईमा विद्युत् उत्पादन सुरु गर्ने लक्ष्य नभेटेपछि २०१८ डिसेम्बरभित्र आयोजनाको पहिलो युनिटबाट विद्युत् उत्पादन गर्ने लक्ष्य तोकिएको थियो ।

श्रोत: उर्जा खबर, २०७५/०७/१५

१७ जलविद्युत कम्पनीको ३ अर्ब २६ करोड मूल्यको साधारण सेयर आउँदै

१७ जलविद्युत कम्पनीले ३ अर्ब २६ करोड ८४ लाख ८५ हजार १ सय रुपैयाँ बराबरको साधारण सेयर निष्कासन गर्ने भएका छन् । निर्माणाधीन जलविद्युत आयोजनाका प्रवर्द्धक कम्पनीले स्थानीय तथा सर्वसाधारणका लागि ३ करोड २६ लाख ८४ हजार ८ सय ५१ कित्ता सेयर निष्कासन गर्ने तयारी गरेका हुन् । साधारण सेयर निष्कासन गर्ने तयारीमा रहेका कम्पनीले नेपाल धितोपत्र बोर्डमा स्वीकृतिका लागि आवेदन दिएका छन् । सबै कम्पनीले आयोजनाको सेयर निष्कासन तथा बाँडफाँड गर्न बिक्री प्रबन्धक नियुक्त गरिसकेका छन् । बोर्डको स्वीकृति पछि रहेको जलविद्युत आयोजनामा लगानी गर्दै आएको सिङ्गिबी हाइड्रो फन्डले २२ करोड ८९ लाख ३० हजार रुपैयाँ बराबरको २२ लाख ८९ हजार ३ सय कित्ता साधारण सेयर निष्कासन गरेर बाँडफाँड गर्ने तयारी गरेको छ । सिङ्गिबीले पनि साधारण सेयर निष्कासनका गर्न स्वीकृतिका लागि बोर्डमा आवेदन दिएको छ । सेयर निष्कासन तथा बाँडफाँड गर्न सनराइज क्यापिटललाई बिक्री प्रबन्धक नियुक्त गरिएको छ । सिङ्गिबीको सहायक युनिभर्सल पावर कम्पनीले पनि दोलखामा निर्माणाधीन ११ मेगावाटको तल्लो खारेखोला जलविद्युत आयोजनाको सेयर निष्कासन गर्ने तयारी गरेको छ । कम्पनीले आयोजना प्रभावित स्थानीय र सर्वसाधारणका लागि छुट्याइएको ९६ करोड ६१ लाख ६१ हजार रुपैयाँ बराबरको ९६ लाख ६१ हजार ६ सय १० कित्ता सेयर निष्कासन गर्ने भएको छ । कम्पनीको सेयर निष्कासन गर्न सिद्धार्थ क्यापिटललाई बिक्री प्रबन्धक तोकिएको छ । ग्रीन लाइफ इनर्जी कम्पनीले आयोजना प्रभावित दोलखाबासीका लागि १८ करोड मूल्यको १८ लाख कित्ता सेयर निष्कासन गर्दैछ । कम्पनीले निर्माणाधीन ४० मेगावाटको खानीखोला-१ जलविद्युत आयोजनाको सेयर निष्कासन गरेर बाँडफाँड गर्न लागेको हो । सेयर निष्कासन तथा बाँडफाँड गर्न काठमाडौँ क्यापिटल मार्केटलाई बिक्री प्रबन्धक तोकिएको छ । यसैगरी, मैलुङ खोला जलविद्युत कम्पनीले पनि सर्वसाधारणका लागि ७ करोड ३६ लाख २८ हजार ६ सय रुपैयाँको ७ लाख ३६ हजार २ सय ८६ कित्ता सेयर निष्कासन गर्ने भएको छ । रसुवामा सञ्चालित ६ मेगावाटको मैलुङ जलविद्युत आयोजनाको साधारण सेयर निष्कासन गरेर बाँडफाँड गर्न लागेको हो । सिद्धार्थ क्यापिटलले मैलुङको सेयर निष्कासन गरेर बाँडफाँड गर्नेछ । यस्तै, शिवश्री हाइड्रो पावर लिमिटेडले सिन्धुपाल्चोकमा निर्माणाधीन २२ मेगावाटको माथिल्लो चाकु आयोजनाको स्थानीयका लागि छुट्याइएको १४ लाख ७६ हजार ४ सय कित्ता सेयर निष्कासन गर्दैछ । शिवश्रीको सेयर सिद्धार्थ क्यापिटल र नेपाल एसबिआईले निष्कासन गरेर बाँडफाँड गर्नेछन् । यसैगरी पाँचथर पावर कम्पनीले पनि सर्वसाधारणका लागि छुट्याइएको १९ करोड २५ लाख मूल्यको १९ लाख २५ हजार कित्ता सेयर निष्कासन गर्न बोर्डमा आवेदन दिएको छ । यो कम्पनीले पाँचथरमा सञ्चालित १४.९ मेगावाटको हेवाखोला 'ए' जलविद्युत आयोजनाको सेयर निष्कासन गर्न लागेको हो । युनियन हाइड्रो पावरकम्पनीले पनि सर्वसाधारणका लागि करिब ३५ करोड ३५ लाख रुपैयाँ बराबरको ३५ लाख ३५ हजार कित्ता सेयर निष्कासन गर्दैछ । कम्पनीले लमजुङमा सञ्चालित ३ मेगावाटको मिदिम (करापु) आयोजनाको साधारण सेयर निष्कासन गरेर बाँडफाँड गर्न लागेको हो । भैरवकुण्ड हाइड्रोपावरले पनि स्थानीय र सर्वसाधारणका लागि करिब ३१ करोड ८३ लाख २८ हजार बराबरको ३१ लाख ८३ हजार २ सय ८० कित्ता सेयर निष्कासन गर्ने भएको छ । कम्पनीले सिन्धुपाल्चोकमा सञ्चालित ३ मेगावाटको भैरवकुण्ड जलविद्युत केन्द्रको सेयर निष्कासन गर्ने तयारी गरेको हो । त्यस्तै, रुरु जलविद्युत परियोजनाले स्थानीयका लागि ४ लाख ७ हजार ७ सय ६ कित्ता तथा मैलुङखोला जलविद्युत कम्पनीले सर्वसाधारणका लागि ७ लाख ३६ हजार २ सय ८६ कित्ता सेयर निष्कासन गर्ने तयारी गरेको छ । गर्जड

उपत्यका हाइड्रो पावर, लाफिडबुद्ध हाइड्रो पावर, युनिक हाइडल सयपत्री हाइड्रो पावर, जोशी हाइड्रो पावर डेभलपमेन्ट र घलेम्दी हाइड्रो पावर कम्पनीले पनि सेयर निष्कासनको तयारी गरेका छन् । गर्जडको २ लाख, लाफिडबुद्धको ९ लाख ७८ हजार, युनिक हाइडलको ५ लाख ५० हजार, र सयपत्री हाइड्रो पावर कम्पनीको ३ लाख कित्ता सेयर जारी हुने बोर्डले जनाएको छ । जोशी हाइड्रो पावरकाे १६ लाख ९० हजार ४ सय ७० कित्ता र घलेम्दीकाे १५ लाख ५५ हजार ७ सय ७० कित्ता सेयर निष्कासन हुँदैछ । सबै कम्पनीको प्रतिकित्ता सेयरको बिक्री मूल्य १ सय रुपैयाँ हुनेछ ।

श्रोत: ऊर्जा खबर, २०७५/०७/१५

विद्युत नियमन आयोग एेन बनेकाे १४ महिनापछि अायाेग पदाधिकारी सिफारिस हुँदै

ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालयले विद्युत नियमन आयोग गठन प्रक्रिया सुरु गरेको छ । पदाधिकारी सिफारिस समिति गठनसँगै आयोग गठनलाई अघि बढाइएको हो । ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्री वर्षमान पुनले बुधबार आयोग पदाधिकारी सिफारिस गर्न मन्त्रालयका सचिव सञ्जय शर्माको संयोजकत्वमा ३ सदस्यीय समिति गठन गरेका छन् । समितिमा कानुन महाशाखाका सहसचिव तोयनाथ अधिकारी सदस्य सचिव र विद्युत विज्ञ मेघबहादुर विश्वकर्मा छन् । विद्युत नियमन आयोग ऐन, २०७४ को दफा ५ अनुसार आयोग गठन गर्ने व्यवस्था छ । ऐनको दफा ७ उपदफा (२) अनुसार समिति गठन भएको १५ दिनभित्र इच्छुक उमेदवारलाई आवेदनसहितको व्यक्तिगत विवरण पेस गर्न सूचना प्रकाशन गर्नुपर्ने उल्लेख छ । यस्तै, उमेदवारबाट उपयुक्त ठहरिएका व्यक्तिको नाम आवेदन दिने समय समाप्त भएको २१ दिनभित्र सरकार समक्ष सिफारिस गर्नुपर्ने पनि उल्लेख छ । मन्त्रालयले पेस गरेको विद्युत निगमन आयोग नियमावली मन्त्रपरिषदले गत असार २४ गते पास गरेको थियो । योसँगै आयोग गठन प्रक्रिया खुला भएको थियो । प्रतिनिधिसभा संसदले २०७४ साउन २७ गते 'विद्युत नियमन आयोग ऐन' स्वीकृत गरेको थियो । ऐनको दफा १ को उपदफा (२) मा प्रमाणिकरण भएको ९१औं दिनदेखि कार्यान्वयन हुने उल्लेख छ । राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीले ऐन प्रमाणिकरण गरी संसदले पारित गरेको करिब झन्डै १४ महिनापछि आयोग पदाधिकारी चयन गर्न समिति बनेको छ । ऐनको दफा ७ को उपदफा (१) ले आयोग अध्यक्ष तथा सदस्य चयनको जिम्मेवारी ऊर्जा सचिवको संयोजकत्वमा गठन हुने ३ सदस्यीय समितिलाई तोकेको छ । आयोगको अध्यक्ष हुन सरकारको सचिव वा अर्थशास्त्र, विज्ञान, राजनीतिशास्त्र, वाणिज्यशास्त्रमा स्नातकोत्तर गरी सम्बन्धित क्षेत्रमा २५ वर्षको अनुभव हासिल गरेको हुनुपर्नेछ । यस्तै, सदस्यका लागि उल्लेखित विषयमा स्नातकोत्तर गरी सम्बन्धित विषयमा १५ वर्ष अनुभव हासिल गरेको योग्यता तोकिएको छ । ऐनको दफा ६ को (ड) अनुसार आफू वा आफ्नो एकाघरको परिवारको सदस्य विद्युत उत्पादन, प्रसारण, वितरण वा व्यापारमा संलग्न कुनै कम्पनी वा त्यस्तो कम्पनीको सहायक कम्पनी, फर्म वा संस्थाको संस्थापक, व्यवस्थापकीय तह, सेयरधनी वा सञ्चालक, लेखापरीक्षक वा सल्लाहकारको हैसियतमा संलग्न रहेको वा त्यस्तो हैसियतबाट अलग भई कम्तिमा ३ वर्षको अवधि व्यथित नभए अध्यक्ष वा सदस्य हुन पाउँदैन ।

श्रोत: काव्तिपुर, २०७५/०७/१५

विद्युत् नियमन आयोग : पदाधिकारी छनोट गर्न समिति

ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालयले विद्युत् नियमन आयोगको गठन गर्ने तयारी गरेको छ । आयोग पदाधिकारीका सिफारिसका लागि मन्त्रालयले बुधबार समिति गठन गरेको छ । मन्त्रालयका सचिव सञ्जय शर्माको संयोजकत्वमा गठित समितिमा विद्युत् विज्ञ मेघबहादुर विश्वकर्मा र सदस्य सचिवमा सहसचिव तोयानाथ अधिकारी छन् ।

आयोग गठनका लागि मन्त्रपरिषद्ले यसअघि नै नियमावली पारित गरिसकेको छ । विद्युत् नियमन आयोग ऐनको दफा ७ मा पदाधिकारी नियुक्तिका लागि मन्त्रालयका सचिवको संयोजकत्वमा सिफारिस समिति गठन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । यही समितिले सिफारिस गरेको व्यक्तिमध्येबाट आयोग पदाधिकारी चयन हुनेछन् ।

विद्युत् उत्पादन, प्रसारण, वितरण र व्यपारलाई सरल र व्यवस्थित गर्न विद्युत् नियमन आयोगसम्बन्धी ऐन संसद्ले पारित गरिसकेको छ । ऐन अघिल्लो वर्ष भदौ १९ गते राजपत्रमा प्रकाशित पनि भइसकेको छ ।

अघिल्लो साउन अन्तिम साता संसद्ले आयोग गठनसम्बन्धी विधेयक पारित गरेको हो ।

जलविद्युत् विकास नीति २०५८ पारित भएसँगै आयोग गठनको चर्चा भए पनि लामो समय मस्यौदाकै चरणमा अडकिएको थियो । सरकारले आयोग गठनसम्बन्धी विधेयक २०७३ चैतमा संसदमा पेस गरेको थियो ।

ऐनले आयोगलाई विद्युत्को माग र आपूर्तिमा सन्तुलन कायम राख्न, विद्युत् महसुल नियमन गर्न, विद्युत् उपभोक्ताको हक र हित संरक्षण गर्न, विद्युत्को बजारलाई प्रतिस्पर्धात्मक बनाउन तथा विद्युत् सेवालाई भरपर्दो बनाउने जिम्मेवारी पनि परिकल्पना गरेको छ । आयोगमा अध्यक्ष र ४ सदस्य रहने प्रावधान ऐनमा उल्लेख छ ।

ऐनले आयोग पदाधिकारीको म्याद ५ वर्षको हुने तय गरेको छ । साथै दुई पटकभन्दा बढी पदाधिकारी बस्न नपाइने व्यवस्थासमेत ऐनमा छ । आयोगलाई विद्युत् खरिद बिक्रीको दर र महसुल निर्धारण गर्ने अधिकार रहनेछ । यसअघि विद्युत् खरिदबिक्री दर नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले निर्धारण गर्दै आएको छ । 'विद्युत् खरिद बिक्रीको थोक बजार स्थापना नभएसम्म वितरण अनुमति पत्र प्राप्त व्यक्ति र उत्पादन अनुमति पत्र प्राप्त व्यक्ति वा व्यापार अनुमति पत्र प्राप्त व्यक्ति वा प्रचलित कानूनबमोजिम नेपाल सरकारले स्थापना गरेको संगठित संस्थाबीच हुने विद्युत् खरिद बिक्री दर र प्रक्रिया निर्धारण गर्ने,' आयोगको अधिकार उल्लेख गर्दै ऐनमा भनिएको छ ।

आयोगले राष्ट्रिय विद्युत् प्रणालीको गुणस्तर तथा सुरक्षा स्तर कायम राख्न आवश्यक मापदण्ड बनाई लागू गर्ने, विद्युत् प्रणाली सञ्चालकको दायित्व निर्धारण गरी कार्यान्वयनको अनुगमन गर्ने, उत्पादित विद्युत् खरिदबिक्री गर्न अनुमति पत्र प्राप्त व्यक्तिहरूबीच विद्युत् खरिद सम्झौता गर्न सहमति दिने,

विद्युत् मूल्यको लागत न्यूनतम बनाउन आवश्यक उपायको पहिचान गरी लागू गराउनेजस्ता काम पनि गर्नुपर्नेछ ।

आयोगले विद्युत्को उत्पादन, प्रसारण, वितरण वा व्यापारसम्बन्धी व्यवस्थालाई भरपर्दो र प्रभावकारी बनाउन गर्नुपर्ने नीतिगत सुधारका सम्बन्धमा सरकारलाई सुझाव दिने प्रावधानसमेत ऐनमा उल्लेख छ ।

श्रोत: राजधानी दैनिक, २०७५/०७/१५

माथिल्लो तामाकोशी शेयर बिक्री शुरु, न्यूनतम ५० र अधिकतम एक हजार कित्तासम्म

माथिल्लो तामाकोशी जलविद्युत् कम्पनीले रु एक अर्ब ५८ करोड बराबरको साधारण शेयर (आइपिओ) आजदेखि बिक्री शुरु गरेको छ ।आयोजना प्रभावित दोलखावासीलाई साधारण शेयर बिक्री र बाँडफाँट गरिसकेको छ । बुधबार मात्रै कम्पनीले दोलखावासीलाई साधारण शेयर बाँडफाँट गरेको हो । कम्पनीले न्यूनतम ५० कित्ता र अधिकतम एक हजार कित्तासम्म आवेदन दिन पाउने व्यवस्था छ । धितोपत्र निष्काशन छिटोमा यही कात्तिक १९ गतेसम्म बन्द हुनेछ भने बढीमा मङ्सिर १४ गतेसम्म हुनेछ । कम्पनीको शेयर बिक्री प्रबन्धकमा नागरिक लगानी कोष र सनराइज क्यापिटल लिमिटेड छन् । कूल ४५६ मेगावाट क्षमताको माथिल्लो तामाकोशी आयोजनाको हालसम्म ९७ प्रतिशत भौतिक प्रगति भएको छ ।

दोलखाको लामाबगरमा निर्माणाधीन माथिल्लो तामाकोशी आयोजनाले यसअघि कर्मचारी सञ्चयकोषका सञ्चयकर्ता, आयोजनाका कर्मचारी र नेपाल विद्युत् प्राधिकरणका कर्मचारीलाई शेयर बिक्री गरिसकेको छ । यस्तै, आयोजना प्रभावित दोलखावासीका लागि गत साउन १६ गतेदेखि गत भदौ २१ गतेसम्म पहिलो चरणमा शेयर बिक्री गरिसकेको छ । कम्पनीले कर्मचारी सञ्चयकोषका सञ्चयकर्ता, ऋणदाता संस्थाका कर्मचारीलाई यसअघि नै शेयर बिक्री गरिसकेको छ ।

कम्पनीले सर्वसाधारण शेयरतर्फ रु १० अर्ब बराबरको शेयर बिक्री गर्ने जनाएको छ । त्यसमा सञ्चयकोषका सञ्चयकर्तादेखि स्थानीयवासी र आम सर्वसाधारण समेतको शेयरको हिस्सा रहनेछ । माथिल्लो तामाकोशी आयोजनाको बिजुली व्यावसायिक उत्पादनको लागि भने अझै एक वर्ष जति कुर्नुपर्ने छ । आयोजना प्रमुख विज्ञान श्रेष्ठले दोलखावासीले जस्तै सर्वसाधारणले पनि शेयरमा विशेष चासो राख्ने र धेरैभन्दा धेरै नागरिक सहभागी हुने अपेक्षा राखेको बताउनुभयो ।

श्रोत: राजधानी दैनिक, २०७५/०७/१५

जलविद्युतमा जनतालाई सेयर, तीन खर्ब रुपैयाँ बढीका आयोजना निर्माण तयारी

शिव दुवाडी

नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले जनतालाई सेयर दिनेगरी ३ खर्ब रुपैयाँभन्दा बढी लागत भएका जलविद्युत् आयोजना निर्माण अगाडि बढाउने भएको छ । ऊर्जा क्षेत्रमा हाल धेरैवटा आयोजना सेयर निष्कासनको तयारीमा रहेको भन्दै प्राधिकरणले यस्तो जानकारी गराएको हो ।

ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइमन्त्री वर्षमान पुनले श्वेतपत्रमार्फत ती आयोजना जनताको लगानीमा बनाउने घोषणा गरेका थिए । सोही घोषणाअनुरूप विद्युत् प्राधिकरणले यो योजना अगाडि बढाएको हो ।

विद्युत् प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसिङले यो वर्ष सेयर वर्षका रूपमा मनाउन लागिएको बताए । ‘८३० मेगावाटको माथिल्लो अरुण, दूधकोसी, तामाकोसी पाँचौँलगायतका आयोजनामा लगानी हुने इक्विटीको ४९ प्रतिशतमा जनताको लगानी सुनिश्चित गरिनेछ,’ घिसिङले भने ।

कार्यकारी निर्देशक घिसिङले ती आयोजनामा सर्वसाधारणको ४९ प्रतिशत सेयर सुनिश्चित हुनेगरी १८ सय मेगावाटका आयोजना तत्काल अगाडि बढाउन लागिएको जानकारी दिए । ती आयोजना निर्माणका लागि छिट्टै टेन्डर आह्वान गरिने उनले बताए । घिसिङले भने, ‘विश्व बैंक, एसियाली विकास बैंक पनि यो मोडलमा लगानी गर्न तयार छन्, उनीहरूबाट लिने ऋण सस्तो हुँदा कस्ट अफ फन्ड कम हुँदा आयोजना पनि सस्तो पर्छ ।’

पा“च वर्षभित्र हरेक घर, ऊर्जा घर हुन्छन्, हरेक नागरिकका घरमा विद्युत् पुऱ्याउने सरकारको बाचा पूरा हुन्छ – वर्षमान पुन, ऊर्जामन्त्री

माथिल्लो तामाकोसी, चिलिमेको अगुवाइमा निर्माण भइरहेका तीन-चारवटा आयोजनामा १ खर्बभन्दा इक्विटी र ऋण स्वदेशी लगानीबाट भएको उल्लेख गर्दै घिसिङले यसबाट जलविद्युत् आयोजना निर्माणमा स्वदेशी लगानी जुटाउन सकिने पुष्टि भएको बताए । ‘२२ मेगावाटको चिलिमेले २७० मेगावाटका आयोजना अगाडि बढाउन सफल भएको छ, ४५६ मेगावाटको आयोजना सम्पन्न भएपछि हजारौँ मेगावाटका आयोजनामा पुनर्लगानी गर्न सकिन्छ,’ उनले भने । यसको सुरुवात मध्यभोटेकोसी जलविद्युत् कम्पनीको सेयरबाट हुँदै छ । कम्पनीले सिन्धुपाल्चोकमा निर्माणाधीन १०२ मेगावाटको मध्यभोटेकोसी जलविद्युत् आयोजनाको कर्मचारीका लागि छुट्याइएको २४ प्रतिशत सेयर निष्कासन गर्दै छ । आगामी २८ कात्तिकबाट सेयर निष्कासनको तयारी थालिएको छ ।

यही अवधारणाअनुरूप पछिल्लो समय जलविद्युत् विकास, प्रसारण लाइन निर्माण, आन्तरिक विद्युत् खपत, विद्यमान समस्याको दिगो समाधानका उपायलगायत विषयमा तीव्र रूपमा काम हुन थालेको छ । देशको आर्थिक समृद्धिका लागि ऊर्जा, जलस्रोत, कृषि, पर्यटन तथा औद्योगिक विकास उत्तिकै प्राथमिकतामा छन् । तीन वर्षमा ३ हजार मेगावाट, पाँच वर्षमा ५ हजार र १० वर्षमा १५ हजार मेगावाट विद्युत् उत्पादन गर्ने सरकारी घोषणा छ । पछिल्लो समय वितरण प्रणालीमा रहेको समस्यासमेत समाधान गर्ने प्रयास गरिएको छ । ती प्रयासको प्रतिफल एकाध वर्षमा देखिने ऊर्जामन्त्री पुनको विश्वास छ ।

पाँच वर्षभित्र 'हरेक घर, ऊर्जा घर' बनाउने प्रतिबद्धता जनाउँदै ऊर्जामन्त्री पुनले भने, 'सरकारले पाँच वर्षभित्र हरेक नागरिकका घरमा विद्युत् पुऱ्याउने बाचा सरकारले गरेको छ, सोहीअनुरूप काम हुन्छ ।'

यसका लागि जलविद्युत्देखि सौर्यलगायत स्रोत उपयोग गर्ने सरकारी योजना छ । यसका लागि केही काम सुरु पनि भइसकेका छन् । घरायसी प्रयोगबाट बचेको ऊर्जा राष्ट्रिय प्रसारण प्रणालीमा जोडेर यसबाट आर्थिक उपार्जन गर्न सकिने वातावरण सिर्जना गर्ने सरकारी तयारी छ । प्रसारण लाइन निर्माणमा आइपर्ने जग्गाप्राप्ति समस्या समाधान गर्न प्रभावितलाई सेयर दिने योजनासमेत सरकारले अगाडि बढाइसकेको छ । नेपाल विद्युत् प्राधिकरणका अनुसार हाल निजी क्षेत्रका करिब ३ हजार मेगावाट क्षमताका आयोजना निर्माणको चरणमा छन् । यीमध्ये केही आयोजना निर्माण सम्पन्न भइसकेका छन् भने केही सम्पन्न हुनेक्रममा छन् ।

श्रोत: नागरीक, २०७५/०७/१५

तामाकोसीको लागत दोब्बर

विष्णु बेल्वासे

स्वदेशी लगानीमा निर्माणाधीन अहिलेसम्मकै सबैभन्दा ठूलो माथिल्लो तामाकोसी जलविद्युत् आयोजनाको लागत दोब्बर पुग्ने भएको छ।

सुरुमा ३५ अर्ब २९ करोड लागतमा सम्पन्न हुने भनिएको आयोजनाको लागत अहिले बढेर करिब ७० अर्ब पुग्ने देखिएको हो। आयोजना निर्माण सम्पन्न हुने अवस्थासम्म व्याजसमेत जोड्दा करिब ६९ अर्ब लाग्ने अनुमान गरिएको आयोजनाका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत विज्ञानप्रसाद श्रेष्ठले बताए। 'ब्याज बाहेक ४९ अर्ब खर्च हुने अनुमान गरिएको छ,' श्रेष्ठले भने, 'ब्याज २० अर्बसम्म तिर्नुपर्ने हुन्छ।'

३५ अर्ब लागत लाग्ने भनिएको आयोजना पुरा हुँदा ६९ अर्ब लाग्ने अनुमान, समय पनि चार वर्ष घकेलियो। लागत मात्र होइन, आयोजना निर्माणको अवधिसमेत चारवर्ष पछाडि धकेलिएको छ। २०६७ सालदेखि दोलखाको बिगु गाउँपालिका १ स्थित लामाबगरमा निर्माण सुरु भएको चार सय ५६ मेगावाटको आयोजनाको २०७२ असारभित्र बिजुली उत्पादन गरिसक्ने लक्ष्य थियो। तर भूकम्प, नाकाबन्दीलगायत विभिन्न अवरोधले आयोजनाको समयावधि दुईपटकसम्म थपिसकिएको छ।

'आगामी वर्षको असारसम्ममा आयोजनाको परिक्षण गर्ने योजना छ,' श्रेष्ठले भने, 'अर्को वर्षको कात्तिकसम्म आयोजनाबाट ब्यापारिक रुपमा बिजुली उत्पादन गर्ने लक्ष्यका साथ काम गरिरहेका छौं।'

निर्माणमा ढिलाइ हुँदा आयोजनाले मासिक करिब डेढ अर्ब रुपैयाँ घाटा व्यहोरिरहेको छ। आयोजनाका एक अधिकारीहरूका अनुसार ढिलाइका कारण आयोजनाले दैनिक पाँच करोड रुपैयाँ नोकसानी व्यहोरिरहेको छ। लक्ष्यभन्दा तीन चार वर्ष पछाडि धकेलिएको आयोजनाले ढिलाइकै कारण यति ठूलो रकम नोकसानी व्यहोरिरहेको हो। आयोजना ७० प्रतिशत ऋण र ३० प्रतिशत सेयर मोडालिटीबाट चलेको छ। 'अहिलेको स्थितिमा ऋणको ब्याज दैनिक १.५ करोड रुपैयाँ पर्छ,' आयोजनाका एक अधिकारीले भने, 'आयोजना सम्पन्न भएको भए बिजुली बालेर दैनिक रुपमा साढे दुई करोड रुपैयाँ कमाउँथ्यो। निर्माणमा ढिलाइ हुँदा दैनिक करिब ५ करोड रुपैयाँ नोकसानी व्यहोरिरहेको छ।'

नेपाल विद्युत् प्राधिकरणअन्तर्गतको आयोजनामा नेपाल सरकारसहित कर्मचारी सञ्चय कोष, नेपाल टेलिकम, राष्ट्रिय बिमा संस्थान, नागरिक लगानी कोषलगायत देशका ठूला संस्थाको ऋण लगानी छ। यस्तै ती संस्थामा कार्यरत कर्मचारी रकम जम्मा गर्ने सञ्चयकर्ता र देशभरका सर्वसाधारण र प्रभावित जिल्लावासीले समेत लगानी गर्न पाउने सेयरका कारण आयोजनामा प्रायः नेपाली परिवारको प्रत्यक्षअप्रत्यक्ष लगानी आयोजनामा रहनेछ। आयोजनामा कर्मचारी सञ्चय कोषले १० अर्ब, टेलिकमले ६ अर्ब, नागरिक लगानी कोषले दुई अर्ब, राष्ट्रिय बिमा संस्थानले दुई अर्ब र नेपाल सरकारले ११ अर्ब लगानी गरेको छ।

२०६७ भदौमा निर्माण थालिएको आयोजनाबाट २०७२ असारभित्र बिजुली बाल्ने लक्ष्य राखिएको थियो। तर भूकम्प र भारतीय नाकाबन्दीका कारण आयोजना थप पछाडि धकेलिएको थियो। 'नाकाबन्दी र भूकम्पले प्रत्यक्ष रुपमा एक वर्ष र अप्रत्यक्ष रुपमा दुई वर्षसम्म प्रभावित पारिदियो,' आयोजनाका कार्यकारी अधिकृत श्रेष्ठले भने। उनका अनुसार भूकम्पमा भत्किएको आयोजनाको प्रवेशमार्ग खोल्न २० महिना लाग्यो। यस्तै आयोजनाको सुरुङ डिजाइन परिवर्तन पनि ढिलाइ हुनुको मुख्य कारक हो। निर्माणको सुरुवाती चरणमा विस्फोटक पदार्थका लागि चाहिने

स्वीकृति प्रक्रियामा सरकारी तवरबाटै आठ महिना लगाइएका कारणसमेत निर्माण अवधि बढ्न पुगेको अधिकारीहरूको भनाइ छ।

चारवटा प्याकेजमा निर्माण भइरहेको आयोजनाको दोस्रो प्याकेज हाइड्रो मेकानिकल कामको जिम्मेवारी पाएको भारतीय कम्पनी टेक्स्म्याको रेलवे इन्जिनियरिङले काममा ढिलासुस्ती गरेका कारण अझै एक वर्ष पछि धकेलिने सम्भावना रहेको आयोजनाका वरिष्ठ अधिकारीहरूले बताएका छन्।

आयोजनाका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत श्रेष्ठले भारतीय कम्पनीले पेन स्टक पाइपहरूको जडानको काममा ढिलाइ गरेका कारण समस्या भए पनि आगामी कात्तिक महिनाभित्र बिजुली बाल्न समस्या भने नहुने बताए। सामान ढुवानीमा समस्या देखाएर उक्त कम्पनीले केही ढिलाइ गरेको श्रेष्ठको भनाइ छ।

भारतीय ठेकेदार कम्पनीले सामान ढुवानी गर्ने लामोसाँघु-जिरी सडक जीर्ण भएका कारण सामान ढुवानीमा समस्या देखाएको हो। सडक विभागले फराकिलो बनाइरहेको उक्त सडकको निर्माणमा ठेकेदारले ढिलाइ हुन पुगेको छ।

सडकभरि खाल्डाखुल्डी र भत्किएका कारण तामाकोसी आयोजनाका सामान लैजान नसकिएको हो।

आयोजनाका कार्यकारी अधिकृत श्रेष्ठले आगामी कात्तिक सम्ममा कमर्शियल रूपमा बिजुली उत्पादन गर्न सकिने बताए। 'हाइड्रो मेकानिकलको समस्या छ। त्यसलाई सहज बनाएलगत्तै कामसमेत द्रुत गतिमा अघि बढ्नेछ।

आगामी कात्तिकभित्र बिजुली उत्पादन सुरु गरेरै छाड्छौं,' श्रेष्ठले भने। आयोजनाका अनुसार हालसम्म ९६ प्रतिशत काम पूरा भइसकेको छ। भूमिगत विद्युत्गृहभित्र भारतीय ठेकेदारले पाइप जडान गर्ने केही कामबाहेक अधिकांश काम अन्तिम चरणमा पुगेका छन्।

आगामी कात्तिकभित्र ६ वटै टर्बाइन घुमाएर चार सय ५६ मेगावाट बिजुली उत्पादन गर्ने लक्ष्य आयोजनाको छ।

श्रोत: नेपाल समाचारपत्र, २०७५/०७/१५

तिहारमा विद्युत् माग उच्च भए पनि लोडसेडिङ नहुने

नेपाल विद्युत् प्राधिकरणका प्रमुख कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसिङले यस वर्ष तिहारको समयमा विद्युत् माग १२ सय ७० मेगावाटसम्म पुग्ने बताउनुभएको छ । सो अवधिमा अछिल्लो वर्षभन्दा विद्युत् माग ५ प्रतिशतले बढ्ने प्राधिकरणको प्रक्षेपण छ । तर, विद्युत् भार व्यवस्थापन चुनौतीपूर्ण रहे पनि उचित व्यवस्थापनमार्फत् आपूर्तिलाई सहज बनाउने प्रयास सफल हुन सकेकाले लोडसेडिङ नहुने घिसिङले बताउनुभयो ।

प्राविधिक समस्याका कारण विद्युत् आपूर्तिमा अवरोध आएको अवस्थामा समेत यस्ता समस्या देखिना साथ प्राधिकरणले तत्काल प्राविधिक टोली खटाएर समस्या समाधान गरी विद्युत् आपूर्ति सुचारु गरिरहेको प्राधिकरणको भनाइ छ । ‘आपूर्तिमा गुणात्मक सुधार ल्याउन फिडर तथा ट्रान्सफर्मरको क्षमता बढाइ समग्र विद्युत् वितरण प्रणालीलाई सुदृढीकरण गर्ने कार्यलाई उच्च प्राथमिकतामा राखी सोहीअनुसार देशैभरि काम भइरहेको छ ।’ उहाँले भन्नुभयो ।

हाल २० हजार ५ सय ६५ मेगावाट आवर माग रहेकोमा प्राधिकरणमार्फत ८ हजार ३ सय ७४ मेगावाट आवर, निजी क्षेत्रबाट ८ हजार १ सय २६ मेगावाट आवर र भारतबाट ४ हजार ६४ मेगावाट आवर विद्युत् आयात गरेर माग व्यवस्थापन भइरहेको छ । विद्युत् मागको व्यवस्थापनका लागि प्राधिकरणले आफ्नो स्वामित्वमा रहेका विद्युत् गृहको उच्चतम सञ्चालन, निजी क्षेत्रको उत्पादन र अपुग विद्युत् विगतमा झैं भारतबाट आयात गर्ने योजना बनाएको छ ।

एक मिटर बढ्यो कुलेखानी

अघिल्ला वर्षको तुलनामा कुलेखानी जलाशयमा पानीको सतह बढेको छ । गत वर्ष १ हजार ५ सय २५ मिटर पुगेको पानी यस वर्ष बढेर १ हजार ५ सय २६ मिटर पुगेको नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले जनाएको छ । सुख्खायाममा उत्पादनका लागि प्रयोग हुन सकेको आएको इन्द्रसरोवर तालको पानीको सतह बढेपछि यस वर्ष सुख्खायाममा विद्युत् माग व्यवस्थापनका लागि केही सहज हुने कार्यकारी निर्देशक घिसिङको भनाइ छ । हिउँदयामको विद्युत् आपूर्तिको लागि नेपाल आत्मनिर्भर भईनसकेको अहिलेको अवस्थामा विगतमा झैं विद्यमान नेपाल-भारत प्रसारणलाइन संरचनाहरूबाट सहजरूपमा विद्युत् आपूर्ति भई नै रहेको र यसको निरन्तरताको भारतबाट थप विद्युत् ल्याउने प्राधिकरणको योजना छ ।

श्रोत: नेपाल समाचारपत्र, २०७५/०७/१५

प्राधिकरणले ३ खर्बका आयोजना अगाडि बढाउँदै

नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले जनातालाई शेयर दिने गरी तीन खर्ब रुपियाँ भन्दा बढी लागत भएका जलविद्युत् आयोजना निर्माण अगाडि बढाउने भएको छ । प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलनमान घिसिङले आयोजनामा सर्वसाधारणको ४९ प्रतिशत शेयर सुनिश्चित हुने गरी १८ सय मेगावाटका आयोजना तत्काल अगाडि बढाउन लागिएको जानकारी दिनुभयो । ती आयोजना निर्माणका लागि छिट्टै टेन्डर आह्वान गरिने उहाँले जानकारी दिनुभयो ।

यस वर्ष शेयर लगानी वर्षका रुपमा मनाउने तयारी

मध्य भोटेकोसी जलविद्युत् आयोजनाको शेयर निश्कासनबारे जानकारी दिन बुधबार आयोजित पत्रकार सम्मेलनमा कार्यकारी निर्देशक घिसिङले यो वर्ष शेयर वर्षका रुपमा मनाउन लागिएको जानकारी दिनुभयो ।

‘८३० मेगावाटको माथिल्लो अरुण (लागत एक खर्ब १५ अर्ब रुपियाँ) दूधकोसी, तामाकोसी पाँचौँलगायतका आयोजनामा लगानी हुने इक्विटीको ४९ प्रतिशतमा जनताको लगानी सुनिश्चित गरिने छ,’ घिसिङले भन्नुभयो – ‘विश्व बैंक, एसियाली विकास बैंक पनि यो मोडलमा लगानी गर्न तयार भएकाले उनीहरुबाट लिने ऋण सस्तो हुँदा कस्ट अफ फन्ड कम हुँदा आयोजना पनि सस्तो पर्छ ।’ माथिल्लो तामाकोसी, चिलिमेको अगुवाईमा निर्माण भइरहेका आयोजनामा एक खर्बभन्दा इक्विटी र ऋण स्वदेशी लगानीबाट भएको उल्लेख गर्दै घिसिङले यसबाट जलविद्युत् आयोजना निर्माणमा स्वदेशी लगानी जुटाउन सकिने पुष्टी भएको बताउनुभयो । ‘२२ मेगावाटको चिलिमेले २७० मेगावाटका आयोजना अगाडि बढाउन सफल भएको छ, ४५६ मेगावाटको आयोजना सम्पन्न भएपछि हजारौँ मेगावाटका आयोजनामा पुनःलगानी गर्न सकिन्छ,’ उहाँले भन्नुभयो ।

श्रोत: काव्तिपुर, २०७५/०७/१६

१ खर्ब स्वदेशी पुँजीमा ५ आयोजना

यी आयोजनाबाट ७ सय २६ मेगावाट विद्युत् उत्पादन हुनेछ

नेपाल विद्युत् प्राधिकरणअन्तर्गत कम्पनी मोडलमा निर्माणाधीन ७ सय २६ दशमलव ३ मेगावाटका ५ आयोजनाका लागि स्वदेशबाटै करिब १ खर्ब रुपैयाँ जुट्ने भएको छ । प्राधिकरणले निर्माण गरिरहेका सबै आयोजनाको सेयरमा सर्वसाधारणबाट मात्रै सोझै १८ अर्ब रुपैयाँ उठ्ने प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसिङले जानकारी दिए ।

चिलिमेअन्तर्गतका ४ आयोजना र माथिल्लो तामाकोसी आयोजनाका लागि सर्वसाधारणबाट मात्रै १८ अर्ब उठ्ने घिसिङले बताए । ‘यीमध्ये केही सेयर वितरण भइसकेको छ र केही सेयर वितरण हुने अवस्थामा छ,’ उनले भने, ‘सबै सेयर यही वर्ष जारी हुँदै छ ।’

‘तामाकोसीका लागि १० अर्ब सर्वसाधारणबाट सोझै उठ्दै छ,’ उनले भने, ‘चिलिमेको प्रवर्द्धनमा बनेका आयोजनाका लागि ८ अर्ब उठ्छ ।’ ‘करिब १ खर्ब लगानीका आयोजना स्वदेशी लगानीबाट बन्ने पक्का भएको छ,’ उनले भने, ‘यसले स्थानीय रूपमै लगानी जुटाउन सकिन्छ भन्ने उदाहरण पेस गरेको छ ।’ प्राधिकरणले कम्पनी मोडलमा निर्माण गरेको २० मेगावाटको चिलिमे जलविद्युत् आयोजनाले अन्य २ सय ७० मेगावाटका आयोजनालाई लगानीको आधार तयार पारेको उनको तर्क छ । ‘यो हिसाबले ४ सय ५६ मेगावाटको माथिल्लो तामाकोसी बनेपछि यसले अन्य थप १ हजार मेगावाटका आयोजनालाई लगानी जुटाउन सक्छ ।’

प्राधिकरणको सहायक कम्पनी चिलिमे जलविद्युत् कम्पनी लिमिटेड प्रवर्द्धकका रूपमा १ सय ११ मेगावाटको रसुवागढी जलविद्युत् आयोजना, १ सय २ मेगावाटको मध्य भोटेकोसी जलविद्युत् आयोजना, १४ दशमलव ८ मेगावाटको माथिल्लो सान्जेन, ४२ दशमलव ५ मेगावाटको तल्लो सान्जेन जलविद्युत् आयोजना निर्माणाधीन छन् । यीबाहेक प्राधिकरणको सहायक कम्पनीका रूपमा ४ सय ५६ मेगावाटको माथिल्लो तामाकोसी जलविद्युत् आयोजना निर्माणाधीन छ ।

स्वदेशी लगानीमा निर्माण हुने आयोजनाको कुल क्षमता ७ सय २६ मेगावाट हुनेछ । यस्ता आयोजनाका लागि नागरिक लगानी कोष, सञ्चय कोष, राष्ट्रिय बिमा संस्थान, सर्वसाधारण, आयोजना प्रभावितहरूबाट लगानी जुटाइएको हो ।

माथिल्लो तामाकोसीमा प्राधिकरणको ४१, टेलिकमको ६, नागरिक लगानी कोष र बिमा संस्थानको २/२ प्रतिशत सेयर छ । साथै कर्मचारी सञ्चय कोषमा रकम जम्मा रहेका कर्मचारीको १७ दशमलव २८,

कम्पनी र नेपाल विद्युत् प्राधिकरणका कर्मचारीको ३ दशमलव ८४, आयोजनामा ऋण प्रवाह गर्ने संस्थाका कर्मचारीको २ दशमलव ८८ प्रतिशत लगानी छ ।

रसुवागढी जलविद्युत् आयोजनामा संस्थापक सेयरधनी समूहअन्तर्गत चिलिमे जलविद्युत् कम्पनीको ३२ दशमलव ७९ प्रतिशत, नेपाल विद्युत् प्राधिकरण १८ प्रतिशत सेयर छ ।

यस्तै सर्वसाधारण सेयरधनी समूहअन्तर्गत कर्मचारी सञ्चय कोषका सञ्चयकर्ताको १९ दशमलव ५ प्रतिशत, संस्थापक संस्थाका कर्मचारीको ३ दशमलव ५ प्रतिशत, ऋणदाता संस्थाका कर्मचारीको १ प्रतिशत, आयोजना प्रभावितको १० प्रतिशत र सर्वसाधारणको १५ प्रतिशत हुने गरी सेयर बाँडफाँड गरिएको छ । यीमध्ये आयोजना प्रभावित र सर्वसाधारणका लागि मात्रै सेयर निष्कासन हुन बाँकी छ ।

यसैगरी १०२ मेगावाटको मध्य भोटेकोसीमा ५१ प्रतिशत सेयर स्वामित्व संस्थापक सेयर धनीका लागि छुट्याइएको छ । यसमध्ये प्राधिकरणको १० प्रतिशत, चिलिमे जलविद्युत् कम्पनीका ३७ प्रतिशत, सिन्धुपाल्चोक हाइड्रो पावरको कम्पनीको १, नेपाल अरनिको हाइड्रो पावर कम्पनीको १, सिन्धु इन्भेस्टमेन्ट कम्पनीको १ र सिन्धु भोटेकोसी हाइड्रो पावर कम्पनीको १ प्रतिशत रहने व्यवस्था छ । बाँकी ४९ प्रतिशत सेयर कर्मचारी सञ्चय कोषका सञ्चयकर्ता, संस्थापक संस्थाका कर्मचारी, ऋणदाता संस्थाका कर्मचारी, प्रभावित स्थानीय र सर्वसाधारणका लागि छुट्याइएको छ ।

यी आयोजना निर्माणका लागि जुटेको स्वदेशी लगानीको उदाहरणले अन्य आयोजना पनि यस्तै मोडलमा बनाउन सकिन्छ भन्ने उदाहरण दिएको घिसिङ बताउँछन् ।

प्राधिकरणअन्तर्गत निर्माणाधीन 'क्रिटिकल' भनिएका आयोजनाले पनि गति लिएको उनको दाबी छ । '१४ मेगावाटको कुलेखानी तेस्रो अबको २/३ महिनामै आउँछ,' उनले भने, 'त्रिशूली थ्री 'ए' पनि ५-६ महिनामै सकिने गरी काम अघि बढेको छ ।'

प्राधिकरणले अध्ययन गरिरहेका मध्ये करिब ३ अर्ब लागतको जलविद्युत् आयोजना निर्माण सुरु गर्न सक्ने चरणमा रहेकाले यी आयोजनाका लागि कम्पनी मोडलमा निर्माणका लागि स्वदेशी पुँजी जुट्ने प्राधिकरणको विश्वास छ ।

८३० मेगावाट क्षमताको माथिल्लो अरुणको सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन तयार भइसकेको, ८ सय मेगावाटको दूधकोसी आयोजनाको विस्तृत डिजाइन अन्तिम चरणमा पुगेको प्राधिकरणले जनाएको छ ।

श्रोत: काव्तिपुर, २०७५/०७/१६

मध्य भोटेकोसी आयोजना: डेढ करोड कित्ता सेयर जारी गर्दै

सिन्धुपाल्चोकमा निर्माणाधीन १ सय २ मेगावाटको मध्य भोटेकोसी जलविद्युत् आयोजनाले १ करोड ४४ लाख कित्ता सेयर जारी गर्ने भएको छ । मध्य भोटेकोसी जलविद्युत् कम्पनी लिमिटेडको कुल जारी पुँजीको यो २४ प्रतिशत हो । यी सेयर बिक्रीबाट आयोजनाले १ अर्ब ४४ करोड रुपैयाँ लगानी जुटाउने अपेक्षा छ ।

आयोजनाले कर्मचारी सञ्चय कोषका सञ्चयकर्ता, संस्थापक सेयरधनी संस्थाका कर्मचारी र ऋणदाता संस्थाका कर्मचारीका लागि सेयर जारी गर्न लागेको हो ।

कम्पनीले बुधबार पत्रकार सम्मेलन गर्दै कर्मचारी सञ्चय कोषमा रकम सञ्चित गर्ने सञ्चयकर्ता कर्मचारीको लागि १ करोड १७ लाख कित्ता, संस्थापक संगठित संस्थाका कर्मचारीका लागि २१ लाख कित्ता र ऋणदाता संस्थाका कर्मचारीका लागि ६ लाख कित्ता निष्कासन गर्न लागेको हो ।

सेयरका लागि सञ्चयकर्ताहरूले कात्तिक २८ गतेदेखि मंसिर १४ गतेसम्म आवेदन दिन सक्ने कम्पनीले जनाएको छ । यस्तै संस्थापक संगठित संस्थाका कर्मचारी तथा ऋणदाता संस्थाका कर्मचारीले मंसिर १८ देखि २६ गतेसम्म आवेदन दिन सक्नेछन् ।

कर्मचारी सञ्चय कोषमा मंसिर २२ गतेसम्म सञ्चयकर्ता कायम रहेका सञ्चयकर्ता कर्मचारीले सेयरको लागि आवेदन दिन सक्ने कम्पनीले जनाएको छ । असोज २९ गतेभित्र सञ्चय कोषको सञ्चयकर्ताका रूपमा कायम भएका कर्मचारीले पनि सेयर आवेदन दिन सक्नेछन् ।

सञ्चयकर्ताका लागि कुल जारी पुँजीको १९ दशमलव ५ प्रतिशत सेयर छुट्याइएको छ । ऋणदाता संस्था सञ्चय कोषका कर्मचारीका लागि १ प्रतिशत सेयर छुट्याइएको कम्पनीले जनाएको छ ।

आयोजनामा संस्थापक सेयरधनी रहेका चिलिमे जलविद्युत् कम्पनी, नेपाल विद्युत् प्राधिकरण, सिन्धुपाल्चोक हाइड्रो पावर कम्पनी, सिन्धु इन्भेस्टमेन्ट कम्पनी, नेपाल अरनिको हाइड्रो पावर कम्पनी, सिन्धु भोटेकोसी हाइड्रो पावर कम्पनीका कर्मचारीले पनि सेयर आवेदन दिन सक्नेछन् । यस्ता कर्मचारीका लागि कुल जारी पुँजीको ३ दशमलव ५ प्रतिशत सेयर छुट्याइएको छ ।

सञ्चयकर्ताहरूले न्यूनतम ५० कित्ता र बढीमा ५ सय कित्तासम्म सेयरका लागि आवेदन दिन सक्ने कम्पनीले जनाएको छ । सञ्चय कोषका कर्मचारीले न्यूनतम ५० कित्तादेखि अधिकतम १२ सय कित्तासम्म सेयरका लागि आवेदन दिन सक्नेछन् ।

यी सेयरको बाँडफाँडपछि आयोजना प्रभावित सिन्धुपाल्चोक जिल्लाबासीलाई छुटयाइएको ६० लाख किता र अन्तिम चरणमा सर्वसाधारणका लागि ९० लाख किता सेयर निष्कासन गर्ने योजना रहेको कम्पनीले जनाएको छ ।

आयोजनाको लागत निर्माण अवधिको ब्याजबाहेक १४ अर्ब ८३ करोड ९२ लाख रुपैयाँ अनुमान गरिएको छ । हालसम्म ५ अर्ब ९१ करोड खर्च भइसकेको आयोजनाले जनाएको छ । डलरको मूल्य वृद्धि, भूकम्प, बाढीपहिरोजस्ता कारणले आयोजनाको निर्माण प्रभावित भएकाले आयोजना निर्माण अवधि बढ्न गई लागत केही बढ्न सक्ने आयोजनाले जनाएको छ ।

आयोजनाको हालसम्म समग्र कामको प्रगति करिब ४२ प्रतिशत छ । २०७६ असार १६ गतेदेखि आयोजनाले विद्युत् उत्पादन गर्ने लक्ष्य लिएको छ । आयोजनाबाट वार्षिक ५४ करोड २० लाख युनिट विद्युत् उत्पादन हुने अनुमान छ ।

आयोजनाबाट उत्पादित विद्युत् खरिदका लागि नेपाल विद्युत् प्राधिकरणसँग विद्युत् व्यापार सम्झौता भइसकेको छ । सम्झौताअनुसार आयोजनाबाट उत्पादित विद्युत् प्राधिकरणले हिउँदमा प्रतियुनिट ८ रुपैयाँ ४० पैसा र वर्षायाममा प्रतियुनिट ४ रुपैयाँ ८० पैसामा खरिद गर्नेछ ।

श्रोत: नयाँ पत्रिका, २०७५/०७/१६

१७ वर्षपछि बन्ने भयो विद्युत् नियमन आयोग

पुष्प कोइराला

अध्यक्ष र ४ सदस्य सिफारिस गर्न समिति गठन

विद्युत् क्षेत्रको समग्र नियमन गर्न सरकारले विद्युत् नियमन आयोग गठन गर्ने अन्तिम तयारी गरेको छ । १९ भदौ ०७४ बाट कार्यान्वयनमा आएको 'विद्युत् नियमन आयोग ऐन-२०७४' अन्तर्गत यसको नियमावलीसमेत गत ११ भदौ ०७५ मा बनिसकेको छ । तर, अध्यक्ष र सदस्यहरूको नियुक्ति गरी आयोगलाई पूर्णता नदिएँदा सो आयोग कार्यान्वयनमा आउन भने सकेको छैन ।

ऊर्जा, जलस्रोत एवम् सिँचाइमन्त्री वर्षमान पुनले आयोगका पदाधिकारी नियुक्तिका लागि मन्त्रालयका सचिव डा. सञ्जय शर्माको संयोजकत्वमा ३ सदस्यीय सिफारिस समिति गठन गरेका छन् । समितिका सदस्यमा ऊर्जाविज्ञ डा. मेघबहादुर विश्वकर्मा र सदस्य सचिवमा कानुन हेर्ने सहसचिव तोयानाथ अधिकारी रहेका छन् ।

‘समितिले १५ दिनको म्याद दिएर आयोगका अध्यक्ष र ४ सदस्यको योग्यताका विवरण तथा कार्ययोजनासहित दरखास्त आह्वान गर्छ,’ मन्त्रालयका सहसचिव दिनेशकुमार घिमिरेले भने, ‘म्याद सकिएको २१ दिनभित्र समितिले मूल्यांकन गरेर योग्य व्यक्तिको सिफारिस मन्त्रालयलाई दिन्छ ।’ समितिले गरेको सिफारिसअनुसार मन्त्रपरिषदले नियुक्ति गराउने तयारी मन्त्रालयको छ ।

आवश्यक योग्यता

नेपाल सरकारको राजपत्रांकित विशिष्ट श्रेणीको पदमा रही काम गरेको वा अर्थशास्त्र, वाणिज्य, लेखा, कानुन वा इन्जिनियरिङ विषयमा कम्तीमा स्नातकोत्तर गरेको र सम्बन्धित क्षेत्रमा २० वर्षको कार्यानुभव भएको व्यक्तिले अध्यक्ष पदका लागि आवेदन दिन सक्ने व्यवस्था ऐनले गरेको छ । त्यस्तै, अर्थशास्त्र, वाणिज्य, लेखा, कानुन वा इन्जिनियरिङ विषयमा कम्तीमा स्नातकोत्तर गरी सम्बन्धित क्षेत्रमा १५ वर्षको कार्यानुभव भएको व्यक्तिले सदस्य पदका लागि आवेदन दिन सक्ने व्यवस्था ऐनले गरेको छ ।

आयोग गठनको तयारी

सरकारले २९ असोज ०५८ मा जारी गरेको विद्युत् विकास नीतिले नेपालको समग्र विद्युत् क्षेत्रको नियमन गर्न छुट्टै निकायको व्यवस्था गर्ने उल्लेख गरेको छ । विद्युत् महसुल निर्धारण आयोगलाई नै नियामक निकायका रूपमा विकास गर्ने परिकल्पना त्यतिवेलै गरिएको थियो । ‘राष्ट्रिय ऊर्जा संकट निवारण तथा विद्युत् विकास दशकसम्बन्धी अवधारणा एवं कार्ययोजना २०७२’ले उत्पादन, प्रसारण, व्यापार, वितरण, नियमन र परामर्शका लागि छुट्टाछुट्टै निकायको व्यवस्था गर्ने उल्लेख गरेको थियो । हाल नेपाल विद्युत् प्राधिकरण एकलैले सरकारको तर्फबाट उत्पादन, प्रसारण, वितरण, इन्जिनियरिङ परामर्श सेवा प्रवाह तथा केही हदसम्म नियमनकारी भूमिकासमेत निर्वाह गरिरहेको छ । तर, प्राधिकरणका यी विविध भूमिकालाई विशिष्टीकृत (अनबन्डलिड) गर्दै एउटा नियमनकारी निकाय

बनाउने र फरक-फरक काम छुट्टाछुट्टै निकायमार्फत अघि बढाउने सरकारको नीति अहिलेसम्म पूर्ण रूपमा कार्यान्वयनमा आउन सकेको छैन ।

कर्मचारीकै अवरोध

विद्युत् क्षेत्रको समग्र नियमनका लागि छुट्टै आयोग स्थापना र नेपाल विद्युत् प्राधिकरणको अनबन्डलिडको नीतिप्रति मन्त्रालय, विभाग तथा प्राधिकरणका कर्मचारीहरू नै असहमत हुँदै आएका छन् । नेपाल विद्युत् प्राधिकरणको अनबन्डलिडप्रति प्राधिकरणका कर्मचारी संगठनहरूले खुलेरै विरोध गर्दै आएका थिए ।

के के काम गर्छ नियमन आयोगले ?

आयोगले विद्युत्को उत्पादन, प्रसारण, वितरण र व्यापारलाई नियमन गर्ने जिम्मेवारी पाएको छ । यसका लागि ग्रिड संहिता र वितरण संहिता बनाई कार्यान्वयन गराउने तथा नियमन गर्ने, विद्युत् महसुल दर निर्धारण र नियमन गर्ने, विशेष परिस्थितिमा अतिरिक्त महसुल निर्धारण गर्ने, विद्युत् खरिद-बिक्री सम्झौता (पिपिए)का लागि अनुमतिप्राप्त निकायलाई सहमति दिने, विद्युत् सेवा सञ्चालन तथा मर्मत कार्यविधि बनाई कार्यान्वयन गर्ने, प्रसारण तथा वितरण दस्तुर (ट्रिबलिड चार्ज) निर्धारण गर्ने, विद्युत् महसुल दरमा प्रतिस्पर्धा गराउने, महसुल दरमा एकाधिकार हुन नदिने, विद्युत् व्यापार गर्दा पालन गर्नुपर्ने सर्तहरू तोक्ने अधिकार आयोगलाई दिइएको छ ।

त्यस्तै, विद्युत्को थोक बजार स्थापना तथा खरिद बिक्री प्रक्रिया निर्धारण गर्ने, अनुमति प्राप्त व्यक्ति वा संस्थालाई मर्जर वा ग्रहणका लागि अनुमति दिने, सरकारलाई नीतिगत सुझाव दिने, अनुमति प्राप्त व्यक्ति वा संस्थाको जाँचबुझ तथा निरीक्षण गर्नेलगायतको काम गर्छ ।

श्रोत: राजधानी दैनिक, २०७५/०७/१६

ऊर्जा क्षेत्रको विकासमा सकारात्मक प्रभाव

सरकारले ऊर्जा क्षेत्रमा लगानी बढाउने लक्ष्यका साथ स्वदेशी तथा विदेशी लगानीकर्तालाई प्रभावकारी रूपमा परिचालन गर्ने नीति अगाडि सारेपछि सकारात्मक प्रभाव देखापरेको छ ।

पछिल्लोपटक ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाई मन्त्रालयको जिम्मेवारी सम्हालेपछि मन्त्री वर्षमान पुनले आन्तरिक तथा बाह्य लगानी भिँष्याउनका लागि योजनाबद्ध रूपमा अगाडि बढेसँगै यस क्षेत्रमा विकासमा टेवा पुगेको हो । यस क्षेत्रको विकासका लागि खासगरी विदेशी लगानी आकर्षण गर्ने कार्यले तीव्रता पाएको छ ।

राज्यको आन्तरिक स्रोतले मात्रै ठूला र जलाशयुक्त आयोजना निर्माण हुन नसक्ने घरेलु अवस्थालाई ध्यानमा राखेर छिमेकी मुलुक तथा अन्य साझेदार निकायलाई समेत लगानीका लागि आग्रह गरिएको ऊर्जामन्त्री पुनले बताए । उनले विशेषगरी चीन, भारत, बंगलादेश, दक्षिण कोरियाजस्ता ऊर्जा क्षेत्रमा महऒवपूर्ण योगदान गरेका देशलाई नेपालमा लगानीका लागि संस्थागत रूपमै आग्रह गरेका छन् । यस्तै, विदेशी दातृ निकायका रूपमा रहेको एसियाली विकास बैंक, विश्व बैंक, अन्तर्राष्ट्रिय वित्त निगम, जापानी अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग नियोगजस्ता संस्थालाई पनि आग्रह गरेका छन् । नेपाली जनताको लगानीमा नै ३ हजार ७ सय मेगावाट क्षमताका आयोजना निर्माण गर्ने कार्यक्रमसमेत विशेष प्राथमिकतामा रहेको उनले बताए ।

घरघरमा बिजुली, जनजनमा सेयरको नारामार्फत हरेक नेपालीलाई जलविद्युत् आयोजनाको लगानीकर्ता बनाउने उनको उद्देश्यले सार्थकता पाउन थालेको छ । विगतमा योजना नबन्ने, बने पनि कामकाजी नबन्ने गरेको अवस्थामा मन्त्री पुनले सार्थक, व्यावहारिक र कार्यान्वयन गर्न सकिने योजनालाई विशेष प्राथमिकता दिएका छन् । जसका कारण नेपालको ऊर्जा क्षेत्रमा आगामी केही वर्षभित्रै सकारात्मक लक्षण देखापर्ने अवस्था सिर्जना भएको हो ।

चीन, भारत, बंगलादेश, दक्षिण कोरियाजस्ता ऊर्जा क्षेत्रमा महऒवपूर्ण योगदान गरेका देशलाई नेपालमा लगानीका लागि संस्थागत रूपमै आग्रह

हालै चीन भ्रमणका क्रममा ऊर्जामन्त्री पुनले त्यहाँको लगानी नेपालमा गर्नका लागि उल्लेख्य पहल गरेको ऊर्जा मन्त्रालयले जनाएको छ । मन्त्रालयका अनुसार नेपाल लगानीयोग्य गन्तव्य रहेको समेत उनले चिनियाँ लगानीकर्तालाई विश्वस्त पारे ।

पछिल्लो समय चिनियाँ राष्ट्रपति सी जिन पिङले अगाडि सारेको एक क्षेत्र एक मार्ग (वान बेल्ट वान रोड) परियोजनाका कारण पनि विदेशमा चिनियाँ लगानीको मात्रा बढ्दै गएको छ । सरकारले समेत केही ठूला र महऒवपूर्ण आयोजना सो अवधारणामा राखिदिन आग्रह गरेको छ । प्रधानमन्त्रीको चीन भ्रमणका क्रममा नै ऊर्जामन्त्री पुनले महऒवपूर्ण जलविद्युत् आयोजनालाई एक क्षेत्र एक मार्ग अवधारणामा राखिदिन आग्रह गरेका थिए । मन्त्री पुनले चिनियाँ लगानीकर्तालाई आश्वस्त पार्दै भने, 'हामीले आगामी १० वर्षमा १५ हजार मेगावाट विद्युत् उत्पादन गर्ने लक्ष्य राखेका छौं, सो लक्ष्य पूरा गर्न पनि स्वदेशी लगानीले मात्रै पुग्दैन ।'

नेपालमा लगानीका लागि एक से एक परियोजना रहेको भन्दै मन्त्री पुनले छानेर परियोजना दिने र लगानीका लागि इमानदार भएर आउन आग्रह गरेका छन् । त्यसो त नेपालमा हाल निर्माणाधीन महऒवपूर्ण आयोजनामा समेत

चिनियाँ लगानी रहेको छ । सरकारले पछिल्लोपटक राष्ट्रिय गौरवको आयोजनाका रूपमा राखेको बूढीगण्डकी जलविद्युत् आयोजनासमेत चिनियाँ कम्पनी गेजुवालाई दिन लागेको हो ।

यस्तै, रणनीतिक महत्त्वका प्रसारण लाइन आयोजनासमेत चिनियाँ ठेकेदारले निर्माण गरिरहेका छन् । चिनियाँ सिप र प्रविधिको प्रयोग गरेर नेपालको ऊर्जा क्षेत्रले रणनीतिक महत्त्वको फाइदा लिन लागेको अवस्था रहेको छ । केही आयोजनामा चिनियाँ लगानीकर्ताले इच्छा नदेखाए पनि अधिकांश आयोजनामा लगानीका लागि चिनियाँ लगानीकर्ता इच्छुक देखिएका छन् ।

सरकारले वातावरण बनाएको र लगानीयोग्य अवस्था रहेको भन्दै चिनियाँ लगानीकर्तासमेत मन्त्री पुनको भनाइसँग आश्वस्त भएका छन् । उनीहरूले लगानीका लागि द्विपक्षीय तथा बहुपक्षीय वार्ता तथा छलफललाई समेत अगाडि बढाएका छन् ।